

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD IDUN GRUNDLAGD AF FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 15 SEPTEMBER 1918.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Carl G. Laurin och kvinnorna.

Till en femtioåringens karaktäristik, af Elgot Ruhe.

HÄROMDAGEN sade en författare vid sitt besök å redaktionen: "Hvad ska man egentligen skriva om nu för tiden. Det finns ju inga motiv." Hvad kunde vi göra annat än beklaga den arme mannen, som midt i den underbaraste och mest händelserika tidsålder mänskligheten någonsin genomlevvat icke mäktade hitta på något hvarmed han kunde lifnära sin fantasi. Vi anföra detta som bjärt kontrast till intellektet hos den pennans man, med hvilken nedanstående artikel sysselsätter sig

Ty hvad Carl G. Laurin beträffar tillhör han de författare, som ge med fulla händer, därför att de ha så ofantligt många andliga värden att öfverräcka åt sina medmänniskor. Numera finnes det väl knappt något svenskt hem, där bildningen lyser, som saknar böcker af Carl Laurin på sin bokhylla. Han har blifvit en vägledare genom kultur-

HUR KAN DET KOMMA sig, att det ideligen skrives essayer, hela böcker ibland, om Goethe och kvinnorna — Strindberg och kvinnorna — Esaias Tegnér och kvinnorna, medan det aldrig skulle falla en klok karl in att sammanställa Christoffer Polhem och kvinnorna eller Jakob Christoffer Boström, fastän han skrivit om allt möjligt

CARL G. LAURIN.

Foto för Idun af O. Halldin.

världen, som icke blott besitter kunskapsrikedomen, utan därjämte har den för en ciceron obetalbara egenskapen att vara underhållande. Vare sig han undervisar oss i konst eller litteratur, vare sig han skriver om teater eller politik — alltid bäres hans gedigna framställning af en spiritualitet, som kommer hans språk att gnistra och skifta.

Den 19 september fyller Carl G. Laurin 50 år och har samtidigt färdig en ny del af "Ros och ris", sina gouterade teaterkritiska artiklar. Volymen börjar med Carl XII och slutar med — "Sköna Helena", hvaraf framgår att begynnelsen är icke ändanlik; men att boken i hvarje fall är äkta laurinsk med sina förstuckna sarkasmer och sin friska glädje öfver allt som bär äkthetens prägel inom vår sceniska konst, därom kunna vi vara förvissade. Och... så lämna vi ordet åt artikelförfattaren. :- :-

annat från himlen till helvetet, eller ens borgmästare Lindhagen, utom möjligen en dag, då någon veteran i F. K. P. R. tillfälligtvis kände sig manad att ta en historisk öfverblick på trogen uthållighet genom decennier...

En af de många utlänningar, som under dessa år gå omkring i Stockholm och aflyssna oss våra egen-

heter — gu'vet hvad det kan ha för politiskt intresse — fann en gång i vintras anledning framhålla de svenska herrarnas tilltalande yttre, som han tyckte borde lämpa sig för att göra intryck på våra kvinnor — men hvad ha damerna för glädje af dessa figurer, "när herrarna inte bryr sig om dem." Denna utlännings uppfattning af våra män, att de inte ha öga för den sida af tillvaron, som heter kvinnan, kom nyligen med harmset eftertryck till orda i ett "Bref till den svenska mannen", som en ung författarinna vågade släppa ut till allmänheten. Hon fick mothuugg, men faktum kvarstår, att sinnet för kvinnan inte just hör till de

egenskaper som utmärka svenskarna. En bok som Carl G. Laurins *Kvinnolynne* skulle här hemma inte många ha kvarken mod eller lust eller erfarenhet och kunskaper nog att våga sig på. I det land, som Carl Laurin, näst fosterlandet, omfattar med den varmaste *amitié amoureuse*, i Frankrike, hör det nästan till att en författare med världserfarenhet någon gång i lifvet aflägger en allmän bekännelse om sitt förhållande till kvinnorna, när inte hans lif ger vittnesbörd nog. Ofta sväller bikten ut till hela böcker — mången som knappast känner namnet på Stendhals romaner har läst hans *Physiologie de l'Amour*, samma loff har tillfallit Balzac's *Sur le Mariage*, liksom Paul Bourget gifvit musten af sina erfarenheter i *Psychologie de l'Amour*. Och en man, hvars böcker och taflor Laurin säkert emellanåt rådfrågar när han själf skrifer om konst, Camille Maclair, har i likhet med honom samlat sina intryck om kvinnan i en bok, som dock icke går upp mot den springbrunn af sinnrikhet och sanning, som Carl G. inramat mellan — Madonnan å framsidan af omslaget och parisflärdens stjärna Polaire å den motsatta.

Nog kan man utan öfverdrift och utan fara att hugga i luften säga, att förmågan att fatta och uppskatta kvinnan, åtminstone här i landet, får betraktas som ett manligt sinne för sig och en af de bästa egenskaper som öfver hufvud kan framletas hos en manlig individ. Att tillhöra de utvalda bland mankonet, som kunna ifrågakomma i sammanställning med kvinnorna, är i grunden en ära, för hvilken man gärna kan ha vandrat genom jordens mödor i femtio år, som Carl Laurin. Det säger mer om ens läggning och väsen än långa analyser, om man vid denna milpåle befinnes ha både värdighet och rätt att framställas just under denna hedersrubrik.

När man hör Carl Laurin berätta om de påverkningar han rönt som ung, de där verkat bestämmande på hans mandoms väsen, på hans arbete och naturel, är det fosterlandet och kvinnan, hvilka framstå såsom de afgörande faktorerna. Fosterlandet var för honom till en början Stockholm, närmare bestämdt den gamla staden, ännu precisare Riddarholmen, där han är född, och där inom en radie af några hundra meter hans släkt i generationer haft sin hemvist. Hans moder var dotter af kyrkoherden i Tyskan, doktor Rohlieb, en familj, i hvilken flera betydande män hade sitt umgänge, en August Malmström, en Oscar Montelius, en Hans Forssell. Laurin framhåller gärna de stora insatser i hans första utveckling, han rönte från sin moster, Malla Rohlieb, åt hvars minne han helt nyligen ägnat en

Carl G. Laurin

i olika åldrar.

varmhjärtad karaktärsstudie i Ord och Bild. Hans sinne öppnades redan tidigt för den värld, som ligger utanför Sveriges gränser — sina barnböcker fick han läsa på främmande språk, såsom han berättat på en förtjusande sida i Gurli Linders: *Våra barns fria läsning*. Och tidigare än de flesta barn togs han af sina föräldrar med på resor, såsom till Italien, där konstens bildbok första gången, och det i original, slogs upp för hans förvånade ögon. Den småskola Carl Laurin besökte leddes af ingen mindre än Sophie Adlersparre. Sedan kom han till gamla Lagårdslandsskolan och öfverflyttades därpå till Norra Latin, där han

tog studenten 1888 och for till Uppsala.

Här tillbragte han några år under kamratligt umgänge med bland andra de sedermera inom pressen och litteraturen bekanta Hjalmar Söderberg, Bo Bergman, Sven Söderman, Edv. Alkman samt Oscar Levertin, hvars insats i hans utveckling han tillmäter stor betydelse. Studierna, som utmynnade i en filosofie kandidatexamen, voro visserligen inriktade på den akademiska graden som mål, men drefvos för öfrigt, i enlighet med hans lynne och trygga förhållanden, mera så att säga i engelsk stil, på bredare front än numera torde vara brukligt. De afbrötos emellertid snarare än beräknadt, först af en sjukdom som tog något år, sedan med hänsyn till hans giftermål — på Carl XII:s dödsdag 1893 — med Gunilla Petre, af en bekant Norrlandssläkt, sondotter till den kände politikern i Borgarståndet Tore Petre. Carl Laurin befiner sig alltså i det statistiskt sedt mer ovanliga läget att kunna fira silfverbröllop blott några veckor efter sitt jubileum som femtioåring, hvilket infaller den 19 september.

Aktenskapet föranledde honom att gå in i den stora bokförlagsfirman P. A. Norstedt & Söner på Riddarholmen, som han genom släktförbindelser stod nära. Vid sitt giftermål inflyttade familjen Laurin i huset Bellmansgatan 6, på bergkrönet ofvanför Mariahissen, där den sedan kvarstannat i alla dessa år — med hela Stockholm inför sina fönster. "Tycker jag om Stockholm, så har jag då haft tillfälle se det" — anmärkte han en gång, då han visade den storslagna vyen från sin salong. — "Ett under af Eugen Jansson, Birger Jarl, eller af vår Herre — hur man tar det!" På en nära till hands liggande förmodan, att fru Laurin delar sin mans konstnärliga intressen, uppmuntrade honom i arbetet att göra konsten känd, svarar hennes make lugnt och eftertänksamt: "Det tror jag, man utan öfverdrift kan våga påstå!" — Makarna Laurins båda äldre söner ha redan slagit in på sina banor, den äldste tänker bli affärsman, den andre är kadett. Utan att drifva mer omfattande umgänge hör familjen Laurin dock till dem, hos hvilka man vant sig att träffa åtskilliga af våra mest kända personligheter, särskildt inom konstens och litteraturens värld. Konstnären Georg Paulis familj, som flera år bodde i samma hus, hör till den närmare kretsen, liksom Carl Larssons, Karl Wählin och i lifstiden Oscar Levertin. Den muntra skiss, i hvilken Carl Larsson i *Idun's* första nummer för år 1912, gaf en teckning af Carl Laurins personlighet — äfven af hans yttre gestalt — är grundad på erfarenheter från en mångårig vänskap.

Det lifsverk, Carl G. Laurin på denna vänd-

punkt och märkesdag i lifvet kan se tillbaka på, ligger i ovanligt öppen dag, är också vida känt — man förvänas dock, när alla data samlas, öfver hur oerhördt mycket han hunnit med både att uträtta, skriva och tala, ej mindre öfver den uthållighet han lägger i dagen vid alla sina företag. Mångsidigare än de flesta, samlar han sig dock målmedvetet som de bästa kring hvad han har för händer och vårdar sig väl om att det ena intresset icke blir till förfång för de andra. Sin framträdande roll inom vårt land är han själf skaparen af. "Hur öde var ej Sverige i konsväg, innan C. G. tog hand om saken" — utbrister C. L. i sin skiss. Laurins konst-historia, som utgått i sjuttontusen exemplar och i upplagornas lopp svällt ut till en bibel i omfång, har i otaliga familjer blifvit en bibel i auktoritet. — Ända sedan Anna Sandströms lärarinneseminarium grundades, och det är längesedan, har Carl G. där stått i katedern och år efter år skapat lefvande konst-historia, som bär ut hans anda öfver landet. Men icke nog härmed: i femton långa år har han vecka efter vecka samlat i sin salong unga damer, för hvilka han kungiorit sitt evangelium om konsten. Och hvarje vinter ser man hans namn på Stockholms husknutar på affischerna för Borgarskolans föreläsningar. Man behöfver icke ha hört Laurin mer än en gång för att begripa, att han måste samla fulla hus. Det uppgifves att han stått i katedern som offentlig föreläsare öfver ett halft tusental kvällar af sitt lif.

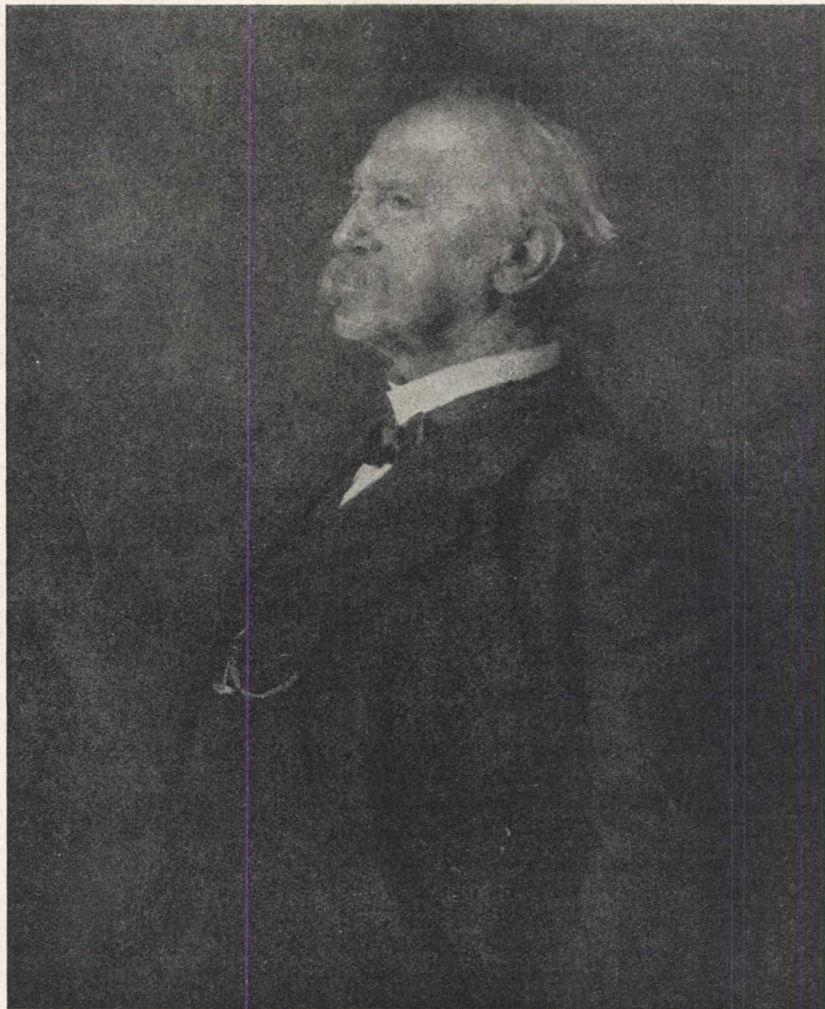
Men äfven mer i det ty-sta har han fullföljt samma sträfvan. Såsom ledare af bokförlagets illustrativa afdelning har han kunnat sätta sin prägel icke blott på de stora praktverken, utan på sådana böcker som komma i händerna på alla Sveriges barn. Den något äldre, som minnes sin Folk-skolans läsebok, sin Odhners svenska och Pallins allmänna historia och jämför dessa standard works med deras nuvarande yttre skick, ser bilderna som upplifva texten, för honom är det icke något skämt, utan en allvarlig hederstiel att beteckna Laurin som en af våra framgångsrika-sta stora kulturapostlar.

När Calle Larsson beskref sina känslor för Laurin, tog han det lättvindigt med årtal och uppgifter och sade: "Hvad bryr jag mig om hvar mina vänner är födda, endast de är födda tids nog för att under så många år som möjligt vara min själs vällust."

Här sitter nu jag, laddad med massor af årtal i mannens lif, med hans böcker på mina fem fingrar, hans trefliga personliga egenskaper samlade i min andra hand som en hel bukett — och ändå får jag ta det en smula i Calle Larssons stil...

Carl G. Laurin med sin moder, vid lefnadens början.

PROFESSOR OSCAR MONTELIUS,

vår europeiskt ryktbare fornforskare, hvilken den 9 september fyllde 75 år. — Porträttet reproduceradt efter en oljemålning af professor Emerik Stenberg. Konstverket öfverlämnades på födelsedagen som gåfva till Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetssakademien för att i dess vård bidra till hugfästandet af Oscar Montelius' minne vid den institution, där han nu sedan mer än ett halfsekel verkar.

Inte går det att här, med den utförlighef ämnet kräfvat, redogöra för hvad han under 21 år verkat såsom grundare och lifgifvande själ i föreningen Konsten i skolan — i Ostermalms läroverk står Carl Milles grupp Selma och Fanny, i Norra latin finnes Carl Larssons stora Korumtafla, i folkskolan vid Vanadisvägen Kreugers Midsommar, på Kungsholmen ett arbete af Carl Eldh, för att icke tala om prins Eugens målningar i Jönköpings läroverk, konstverk i Norrköping, i Karlskrona och flera andra städer — allt bekostadt af denna förening, åstadkommet genom hans nit. Som ett annat led i denna stillsamma och mäktiga propaganda för att väcka skönhetsintresset hos ungdomen kan nämnas, att föreningen anskaffat sina 30,000 konstnärliga afbildningar till läroverkens tjänst.

Carl Laurin sitter också i styrelsen för den förening, som gjort till uppgift att pryda Stockholm med konstverk, och hvars grundare är hans broder Torsten Laurin.

Ett annat intresse, som Carl Laurin, med den egendomliga seghet som präglar hans företag, vidhållit under åren, är verksamheten som teaterkritiker. Sina studier från Stockholms teatrar har han samlat i ett stort, rikt illustreradt band *Ros och Ris*, för-

utom de böcker jag redan nämnt har han dessutom i årens lopp utgifvit ett band historiska studier, *Våld och Våld*, en skrift om den franske målaren Millet, ett häfte, *Svensk själfpröfning*, i hvilket han i kvicka aforismer säger sanningen om sina landsmän, en betraktelse öfver krigsläget, under titeln *Alla ha rätt*. Härtill kommer hans arbete om *Skämtbilden*, och hans starkaste bokhandelsframgång, den sprudlande boken om *Folklynnen* — sist men icke minst hans utomordentliga kulturhistoriska bilderbok.

Tidt och fätt möter man i tidningarna Carl Laurins namn under inlägg i dagsfrågor och Stockholms angelägenheter, ja, han vågar sig också emellanåt in på politikens äfven för honom förniga stigar.

Efter denna hastiga öfverblick på hvad den ungdomliga och spänstiga kamraten åstadkommit under den sekund af evigheten han fägnat planeten med sin närvaro, känner jag mig rent af frestad aff utbrista: minnestaflorna för hans gärningars mångfald äro för små...

Det måste en gång, och det rätt snart, kunna skrivas en bok om honom, som skrivit böcker om så många, för så många!

IDUNS KOKBOK

af
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

8:de upplagan nu utkommen.
Pris kr. 7: — inbunden.

Konstfliten

Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

~ Femton år. * Novell af Elsie Nordensvan. ~

(Forts.)

MEN SÅ FORT SOM HON KOMMIT NER från katedern, ja, så "gaf" hon ingenting mera. Inte ett ord. Var det blyghet? Hon försökte bara att få gå sin väg och gick sin stultande gång och räddade sig in i lärarinnerummet. Om hon talade där, det visste man inte. Men hennes Faust, Eva sade, "att det var underbart", och Harriet kände delsamma fastän ofydligt. När hon satt och såg in i Frökens gråa ögon, som entusiasmen gaf skönhet och en glans, som de tyckte liknade snille, tänkte hon: Skulle hon kunna tycka om mig? Och i middag tänkte hon vänta ut henne. Alla andra hade gått.

"Får jag följa Fröken ett stycke?" Harriet var inte blyg. Fröken såg upp, trött. Hon tycktes inte bli alltför glad. Men då möttes hon af ett par andra trötta ögon, det skar till i henne. "Stackars du", tänkte hon, "femton år, och redan så utsliten." Den gula blicken var som nött. Det bruna var utslitet, kanske utgrätet, af nervsjuka generationer före henne. Men det visste inte Fröken ännu.

"Javisst," sade hon vänligt, men sedan kunde hon inte hilla på något mera att säga. Så vandrade de, och inte bara den dagen, utan nästa och nästa. Och som fröken Sandenius bodde allra längst bort på Kungsholmen, hunno de åtskilligt på vägen. Snart visste Fröken allt om Harriet, hon kände hennes pappa och mamma, Uno kände hon utan och innan, hon visste, hur det såg ut i hennes rum och i hennes hjärta. Allt detta utan att forska och fråga. Till att börja med var hon ju likgillig för alltsammans.

Där vandrade de i modden, det var redan väl tjugonde gången, den ena stor och saft, i en lång ulster och lågklackade kängor och med en ofantlig bokväska i handen. Harriet fick inte bära den. "Inte orkar du," sade fröken nästan med ömkan. Skrifböckerna och tanken på eftermiddagens monofona rättfärdande tyngde henne, eller hvad visste Harriet om hvad som tyngde Fröken? Hon visste, att Fröken teg, det var allt. Harriet skötte hela underhållningen, hon pratade i östan och västan. För henne var det inte svårt att prata. Hon hade det bortskämda barnets läfthet att vara med människor och sluta sig till dem, van som hon var att öfverallt mötas af sympati. Nu slöt hon sig till fröken.

"Fröken förstår mig. Mamma förstår nog, på sätt och vis, men inte kan jag tala med henne om romanen. Hon tycker jag är så liten. Och så tycka de inte om hemma, att jag är allvarlig. 'Du skall inte grubbla, lilla barn', säger mamma. Och jag vet nog hvarför." Fröken undvek hennes blick. "Jag skall vara, som om jag vore fjorton år, knappt det! Har Fröken inte tänkt på, hur barnslig jag är? Eva är, som om hon vore tio år äldre." Jo, det hade nog fröken märkt, både det och mycket annat, mer än Harriet anade.

"Och ingenting har jag fått läsa, Fröken."

"Akta dig för bilen! Så."

"Mamma läser bokskåpen. Och det hon tar ut åt mig är så tråkigt. Och ändå vill hon, att jag skall bli författarinna!" Det kom af farten, hon hade inte ämnat förråda det ännu. Men nu var det gjordt. Fröken blef inte det minsta förvånad. Hon gjorde iakttagelser ur lifvet. Af Harriet hade hon inte lärt sig litet.

"Men hon får ju inte veta, att du skriver?"

"Jo, nej, inte 'Zaydas kärlek', naturligtvis, och inte romanerna till don José och sånt. Men min uppsats 'Vid brasan' och mitt tal till pappa på hans 50-årsmiddag och 'Stormen', Fröken vet... Mamma säger jämt, att jag skall bli, hon hoppas, att jag skall bli — när jag blir stor — en ny Selma Lagerlöf." Det var med möda hon fick slut på meningen. Hon kände på sig, att det hade varit bättre utan. "Är det inte dumt att säga så där? Om man sen inte kan... Och förresten, Selma Lagerlöf!" Hon gjorde sin försmädliga "moue", trutade ut med munnen. "Jag vill inte bli någon Selma Lagerlöf!"

"Inte?" sade Fröken förvånad. Så brast hon i skratt.

"Se, att ha skrivit Gösta Berling, ja, det förstås. Men, Fröken," (här sänkte hon rösten), "att ha skrivit Kameliadamen!"

Fröken Sandenius stirrade häpen på sin följeslagare. Där gick hon som en vanlig backfisch med händerna begrafda i fickorna, där gick hon med sina barocka idéer. Skär af köld och näsan röd och en gloria af burr under mössan, mössan var också ett burr, ett silkeslent och hvitt. "En sådan fin pälsmössa, spritt ny," for det igenom Frökens hjärna, men hon återvände genast till Kameliadamen. Harriet knyckte på nacken, och knycken strök under, hvad hon nyss hade sagt, hon fittade förstulet på Fröken och vändade med ett sensationens välbehag på följden af sin sista replik.

Men Fröken såg underligt tankfull ut. Så såg hon någon enda gång på sina elever. Då kände de, som om hon droge dem till sig och kysste dem (men det gjorde hon aldrig, blyg som hon var), och talade med dem. Och det gjorde hon, men helt och hållet invändigt.

"O, Harriet," sade hon, men Harriet hörde ju ingenting, hon bara såg en ny och ovanlig värme stiga upp från botten af de goda, distraita ögonen och märkte instinktivt, att Fröken just nu såg på henne, som en vuxen människa ser på ett barn, men ett barn, som hon håller af, med en blick, full af vemodig ömhet. "Stackars du, hvarken barn eller vuxen, aldrig ett naturligt barn, aldrig en backfisch heller som andra, ofullgången på alla sätt." Fröken stirrade dyster framför sig. Det nästan förvånade henne, att Harriet gick där i snön, så skär, så söt — som om ingenting vore i olag!

"Hvar har du fått tag i den?" sade hon ändtligen.

"Jo, Fröken — nej, jag kan visst inte säga det. Ser Fröken, när Fröken har talat med oss om Faust i tyskan och om Die Jungfrau och mycket sådant, som Eva alltid har läst och jag bara har sett genom glasdörarna, då har jag känt mig så usel, så. Alldeles obildad. Ja, och därför har jag — men Fröken talar ju inte om det för någon? Säkert? Jag har börjat att låna på Läsesalongen. Det är Eva, som har hittat på det. Hon lånade Bekännelser af ett seklets barn, och jag, nu har jag också börjat. Och nu läser jag en roman om dagen och springer och byter om eftermiddagarna, medan mamma får sin massage." Hon såg triumferande på Fröken, men kände sig ändå inte alldeles säker.

"Och om hon visste det?" sade Fröken allvarsamt.

"Så blefve jag olycklig."

"Ånej då! Aldrig." Och Harriet visste,

att det var sant. "Men om hon visste det, då skulle hon bli mycket ledsen."

"Men Fröken, tycker då Fröken också, att jag är ett barn?"

Fröken Sandenius teg och skakade på hufvudet. Hon visste hvarken ut eller in. Sådan var Harriet, från barnböcker hufvudstupa till Kameliadamen, från Uno till monsieur Lemont. Så började hon skratta midt i gråten eller gråta midt i skrattet, utan att man kunde gissa någon orsak. Intet sammanhang i något, ett gelé som hennes ansikte — ett gelé med ett par stora, lite ängsliga, ofta ödkantade ögon.

"Men sen jag börjat läsa så mycket, går det också bättre att skriva. Nu vet jag, hur jag skall sluta romanen."

"Nå, det vet jag med, hur den skall sluta."

"Hur då?"

"Tragiskt förstås." Harriet sparkade undan en isbit och teg, molteg. Nu först märkte de Fleminggatan, att den var snörrät och ändlös. Fröken gick och funderade på hvad sätt hon som bäst skulle moralisera, utan att fatta något beslut.

"Jag skall på teknologbal om fredag," sade Harriet slutligen, vördslöst. "Kostymbal. I Carmendräkt, korpsvart peruk och en röd ros midt i, blir det bra? Och Uno — men jag skall inte låtsas veta, hvad han skall ha..."

"Om fredag, hvart skall jag då? Jo det är sant, på kollegium."

"Fröken!" Harriet stannade, som om hon stelnat i snön. "Fröken!" nästan skrek hon. "Tänk om jag blir underkänd i franska?"

Det var på kollegiet.

"Fröken Fulda, BC i fransk skrifning, mycket svag i grammatiken," sade monsieur Lemont. Lärarinnorna fixerade honom likgiltigt, bara för att det var han, som hade ordet. De kunde hans skönhet och visste, att den var af en sort, som man nästan genast tröttnar på. "Banal." Fröken Sandenius hade stämplat honom första dagen. — "Måste absolut ta privallektioner."

Föreståndarinnan, fröken Rosén, satt och primade vid bordsändan vid sina stora blåa böcker.

"Ni skulle väl..." Hon tvekade något. Prat, han var ju gamla, gifta karlen! "Väl inte själf, monsieur Lemont? Jag menar, om ni möjligen skulle kunna ha tid att själf ge henne lite lektioner? Det är ju alltid en fördel att läsa för en, som vet precis hvad som fattas en."

"Hm." Han var inte mycket hågad. "La petite Fulda hör inte till de flitigaste. Men, om Fröken så önskar. Alltid kan jag en timme i veckan."

3.

Harriet sken som förklarad. Hon hade fått BC i franska — och det var vägen till monsieur Lemont. Hem till honom, till att vara ensam med monsieur Lemont alla tisdagskvällar! Stormen hemma var öfver. Pappa hade murrat: "Vi skall se till att skaffa henne en lärarinna," och hon hade tjuilat: "Ni vill inte jag skall bli godkänd. Nej, ni vill jag skall ha C på afgangsbetyget" o. s. v. en hel timme. Och nu var det klart. 6—7 tisdag e. m.

Hon stödde armbågarna mot bordsskifvan och bara drömde: Jungfrun drog undan en tjock portière. Så trädde hon in i rummet — ett stort rum med många fönster. Ljudet

Sänd Edra

Klädningsar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbiltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker -:- LUND.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Frälsningsarméns banbryterska i Sverige.

HENRY DRUMMOND SÄGER PÅ ETT STÅLLE:
"Själ är i sitt högsta begrepp ett vidsträckt rum för Guds mottagande. Den är som ett underbart rum, hvarmed tillvaron blifvit ökad, men som dock på något sätt innefattat tillvaron, ett rum med elastiska väggar, som med Gud som gäst kan utvidgas i oändlighet, men som utan Gud krymper ihop och skrumprar, tills hvarje spår af det gudomliga är försvunnet och Guds afbild står där utan Guds ande."

Dessa ord komma mig i tankarna, då jag går att nedskrifva några rader om Hanna Ouchterlony, Frälsningsarméns banbryterska i Sverige, som den 14 dennes när den höga åldern af 80 år.

Hanna Ouchterlony föddes på egendomen Norrhorja nära Värnamo den 14 sept. 1838. Hennes far var en begåfvad, originell man, jurist till yrket, men bosatt som jordbrukare i Småland. Modern, Hilda Servais, var en god och älsklig kvinna. Hanna erhöi en efter den tiden synnerligen god uppfostran och förvärfvade genom flerårig vistelse hos släktingar i Stockholm polityr och världserfarenhet. Sedan ägnade hon sin tid dels åt sina föräldrar, som hon med osviklig ömhet vårdade in i döden, dels åt en liten bokhandel, som hon etablerade i Värnamo.

Så kom året 1878, som skulle bli ett betydelsefullt år för Hanna Ouchterlony. Hon var inte ung längre — fyllde den hösten 40 år — men hennes egentliga lifsuppgift närmade sig först nu.

En ung engelsman anlände till det lilla undan-gömda Värnamo. Denne unge man hette Bramwell Booth. Han var äldste sonen till den längre fram öfver hela världen bekante, William Booth, Frälsningsarméns grundläggare, och trots sin ungdom — han var blott 22 år — en af dennes främsta medarbetare.

Den, som kanske allra djupast greps af den unge engelsmannens budskap, var just fröken Ouchterlony. Hon hade länge — utan att vara fullt medveten därom — längtat efter ett högre andligt lif. Med den glöd, hvaraf hennes varma

Hanna Ouchterlony.

själ var mäktig, omfattade hon denna nya uppenbarelse af Guds makt och kärlek, som bragtes henne genom mr. Booth. Hon började också — sedan Bramwell Booth snart nog återvänt till sina plikter i England — ett mera verksamt lif för Gud, höll söndagsskola, anskaffade predikanter o. s. v.

Ett par år senare — då hon följt sin far till hans sista hvilorum vid moderns sida — besökte hon för första gången England och var då gäst i general Booths hem.

Efter återkomsten från England talade fröken Ouchterlony för första gången offentligt — i ett baptistkapell i Göteborg.

Följande sommar (1882) var hon åter i England. Hon besvor generalen att sända en liten afdel-

ning frälsningsofficerare till Sverige för att börja arbetet där. Efter allvarligt öfvervägande beslöt hon och hans hustru sig för att villfara hennes begäran, och han förkunnade att de utsett henne till expeditionens ledare. Detta hade hon aldrig tänkt sig, men efter en natt af bön och kamp fick hon visshet om att det var Herrens vilja, och den 28 november på ett stort möte i Exeter Hall i London mottog hon ur fru Booths hand den fana, som hon och fyra kamrater — två män och två kvinnor — skulle gå att plantera i hennes hemland.

Det var i sanning en modig svensk kvinna, som iklädd en underlig dräkt den 28 december år 1882 (Menlösa barns dag) stod upp på Ladugårdslandsteaterns scen i Stockholm inför en salong, fullsatt af de mest blandade element, för att frambara sitt budskap. Hon hade aldrig kunnat eller vågat, om hon ej som profeten kunnat säga: "Så säger Herren". Men hon hade en absolut visshet i sitt hjärta att hon gick att fullgöra det uppdrag Han anförtrott henne, och detta gifver mod, himmelskt mod.

Att vidare tala om den försmädelse och framgång, den förföljelse och seger, som mött Frälsningsarmén och dess banbrytare i Sverige, tillåter icke utrymmet.

Hon själf och världen ha emellertid tydligt fått se att det var ett gudomligt uppdrag hon satte handen till den där Menlösa barns dag för 36 år sedan. Frukten har visat det.

Och på denna sin 80-årsdag, som Kommendör Ouchterlony upplefver med svaga kroppskrafter, men med den gamla elden brinnande i själen och med sin gemenskap med Gud allt mera fördjupad, kan hon fröjdas med oss, hennes talrika efterföljare, åt att Gud krönt hennes och Frälsningsarméns arbete i Sverige med välsignelse. I det inre hos många tusenden, däribland hundratals "skökor och publikaner", har genom denna andliga rörelse öppnats det rum för Guds mottagande, hvarom Drummond talar.

ALMA PETRI.

af stegen dogo bort i den tjocka brysselmat-tan. Blanka skinnstolar, ett skriffbord i mahogny. På den blanka bordsskifvan stod en smal vas med en enda orchidé — en lilasfärgad. Rundt väggarna bokhyllor — inte bokskåp — en isbjörn framför cheminén. En sådan skön hvit björn... Tankarna gledolite förvirradt efter scenen med pappa och alla andra sinnesrörelser. "Så skönt för den lilla Zayda att få krypa ner i björnens varma ragg mellan danserna," tänkte hon, "och värma sina frusna armar och ben." — I hörnet en antik byrå, som den Unos pappa var så stolt öfver. — Och öfver alltsammans en svag doft af cigarett, af ungherre — — Där kom han. Nu skulle hon inte bära sig så korkadt åt som sist. Det var för att flickorna sågo på. Hon tryckte hans hand och böjde bara lite på hufvudet, så där — nej, inte så djupt — så. (Hon smålog åt sin bild i spegeln.) Och han drog fram två af de tunga skinnklädda fåtöljerna framför den öppna spisen. När de hade hört upp läxan — ty det måste de väl — sade hon, tankfullt stirrande in i glöden:

"Monsieur, ni skulle väl inte vilja tala lite om ert hemlands litteratur? Hvad är er tanke om Musset?"

"Musset?" Då skulle han lystra till sitt namn och låta handen sjunka, den högra handen med cigarett och de många ringarna. Och så sänkte han den bruna, fuktglänsande blicken i hennes — nu såg han, att hon inte var en barnunge, ögat strålade, kinden glödde, bröstet häfde sig...

Och han talade, talade. Men klockan slog sju. Hon reste sig. Där stod hon inför honom "i sin unga skönhet", färdig att taga afsked.

"Ah, mademoiselle, tillåt mig, som minne af en oförgätlig afton —" Så tog han den stora, lilasfärgade orchidén och fäste den på hennes skära dräkt — —

"Harriet, sofver du?"

"Ja, ja, mamma, snart!" O, hvarför, hvar-

för? Nu gick det i kras. Hon såg sig omkring i sitt eget rum.

Hon gick ner för hans trappor, blek. "Använd ert förstånd, man har sagt mig, att ni inte har svårt att fatta!"

Det var en kolmörk, fuktig kväll. De glesa lyktorna speglade sig melankoliskt i vattenspussarna, det sipprade från taken. Hon gick in i Kungsträdgården. Skönt att trampa i den mjuka sanden. Hon kände sig så tung som stenguvernören i Don Juan. Ja, det var hennes fest! "On m'a dit que..." Nej, inte det. De bruna ögonen stodo vidöppna i det våta ansiktet, som regnet förgäfves sökte svalka. Fulla af fasa stirrade de ner i den mörka sanden, som om de sett en hemsk syn. Och det gjorde de. Där stodo de vidriga orden i jätteskrift, ofattligt, olidligt. Han, en fransman, en gentleman, gräla på en dam — fy, fy! Till sist sjönk hon ner på en våt bänk. Benen buro inte längre. Det förundrade henne, att bänken bar.

Det var slut, redan slut. Hon knöt handen i fickan i stum förtviflan och skakade af en rysning från hufvud till fot. Mellan de grönvåta stammarna skymtade lyktorna vid Strömmen, gråtögda. Hon kunde inte gråta. Förakt, det var allt — och nu kände hon lifvet!

Hon strök håret ur pannan — en långsam och kraflös gest — och smekte sin hvita mössa. Så våt den blef — men detsamma, allt var detsamma. Hon hade gått till en fest och fått ett kok stryk. — Han smålog försmädligt och trummade i bordet, lände en cigarr med dubbla stickor, så plånet refs itu. Så ond han var.

"Han skulle ha slagit mig, ja," sade hon högt, halfullt, "om han hade fått!" —

Onagande tomhet de närmaste dagarna. Inte följde hon fröken Sandenius, inte dik-tade hon. Hvarken romaner eller roman. Hon satt i sitt rum och stirrade, frös och var

gråblek. Nästan hvarenda dag kom Uno och hälsade på ett tag. Då satt hon och såg på sin barndomsvän: Stackars Uno, hvad visste han om lifvet — och kärleken. Dagarna gingo med snigelfart, men de gingo. Onsdag, torsdag, fredag, lördag. Och franska lektionen sjönk undan och blef som en aflägsen dröm. Och så osannolik. Hon trodde inte på den längre. På måndagsmorgonen kastade hon beslutsamt den gamla veckan ifrån sig med allt dess innehåll och såg honom för sig för första gången, sedan... sedan det hon inte längre tänkte på. Men det var inte den gamle spotske Don José, det var en vek romantiker med en skugga af bitter ånger öfver den ädla, hvita pannan. "Förlåt mig," hviskade han stilla, "jag trodde inte, att ni var så skör." Då log hon, och allt var glömdt och förlåtet.

Men så började hon skolan och hade "honom" igen. Då kände hon den gamla taggen, men svagt. Harriet var sangvinisk som få. Därför hoppades hon ännu. Och åter kom en tisdag kväll.

Med klappande hjärta fäste hon en lock med en nål och såg sig i spegeln.

"Så fin!" sade hennes mamma. Och fin var hon i "den gråblå".

"Kan jag ta den breda spetsen i halsen?" "Ja, det kan du väl."

"Underkjolen hänger väl inte?" Hon svängde sig rundt, så att den tunna shantungklänningen stod som en balettkjol omkring henne.

"All right, utmärkt, skynda dig nu."

Harriet gnolade, tog sina böcker och stoppade i sista minuten, liksom händelsevis, in sitt Behleporträtt som bokmärke i den ena. Så gick hon, ännu en gång leende mot sin fantasie Don José.

Hon ringde. En jungfru i bredrandigt hus-hällsförkläde öppnade dörren. Harriet räckte fram sitt kort och blef stående med ulstern halfafdragen.

(Forts.)

Från Smålandsbygd. Skisser af Hedvig Svedenborg.

I. Hur Brita ransonerade till sin begrafning.

GÅRDEN LIGGER ETT PAR mil från station och vägen går backe upp och backe ner genom det småländska högländet. Mellan knotiga körsbärsträd och gamla mossbelupna apalar sofva de små röda eller gråtimrade byarna. Framför hvarje stuga nästan finnas några prunkande blommor. Snart utblommade pioner, solrosor i fullaste flor och dahlior i knopp och bakom stugorna sticka de grå sockertoppsliknande bikuporna fram. Bin ha så godt som alla lagt sig till med nu — när sockret tryter gäller det att samla in blommornas gyllene sötma. Strax nedanför den brantaste backen ligger Sigrids stuga och medan hästarna pusta stiga vi ur för att hälsa på.

Böjd och grå kommer Sigrid ut med en glädjeglimt i sina små ögon under det att den alltjämt morotsfärgade hårsnärten sticker fram mellan den rutiga hufvuddukens veck.

— Hur står det till i stugan?

— Jo, jo tack. Visst har vintern varit lång, längre än någonsin, och Brita, syster hennes, hon gick nu in i det eviga ljuset medan det var som allra mörkast.

— Jaså, så lilla Brita är borta. Vi sätta oss på pinnsoffan i kammaren och se oss omkring. Allt är sig likt. Taflan med emigrantängaren, som för passagerarna på den enda "salighetslinien" till det förlofvade landet, de förgyllda och mångfärgade bibliska bilderna, väfstolen och spisen med sitt randiga förhänge. Att Brita, som blifvit så lifen på sista åren, att hon mest liknade en grå tomtenisse inte finns där längre, märks knappast.

Och dock minns vi henne så väl. En skönhet hade hon varit i sin ungdom och en flyktig kärlekshistoria hade hon också haft som tog den fasta formen af en lång odåga till son, som hon hade i Amerika. Men sedan dess hade hennes anspråkslösa lif förflutit stilla och oförvitligt.

Hvad hon egentligen lefde af var inte godt att säga. Små dagsverken här och där, en grindslant då och då af någon förbiåkande och för öfrigt på Guds försyn — hvilket nog inte är det sämsta. Ty af allt att döma hade det räckt för henne och blifvit öfver af de jordiska ägodelarna.

Förra sommarn, när vi kommo till henne på vårt vanliga sommarbesök, så blef hon mäktigt häpen, då hon fick höra att kriget varade än.

— Kors då, hon trodde att det var slut för längesen. Det tyckte hon sig ha hört prostens säga i kyrkan. Men då måtte hon hört galet. För döf var hon ju och prostens, som inga fänder har, kunde ju ingen förstå numer. Så det var ju inte underligt om det kom till ett lifet misstag då och då. Men nog tyckte hon precis att hon hört att nu var det evig fred, och hon väntade blott att den tiden skulle randas, då lammet tyr sig till lejonet, judarna gå tillbaka till sitt land igen och att man finge socker, mjöl och kaffe som förr.

Djupt befänksam hade Brita blifvit sedan hon fick höra att kriget verkligen varade alltjämt och Sigrid märkte att hon blef mer och mer grubblande.

Stugan i backen.

I alla händelser var ingen så noga och punktlig att ta ut sina små månatliga ransoner som lilla Brita, men aldrig att någon såg att hon rörde något af hvad hon tog ut. Och byns storskämtare menade att hon visst lade upp till nästa världskrig.

Men när hon en dag var så undernärd och förbi, att hon inte kunde stiga upp längre, — ty allt för lång tid går det nog inte att lefva på skogens mossor och bär samt en smula mjölkvassla då och då — så visade hon med lysande ögon syster sin sina förråd.

Där fanns i skänken påse vid påse med hvetemjöl, socker, äkta kaffe och t. o. m. ett par skålpund ljus. Och allt detta hade hon samlat till sin egen begrafning.

Ett par dagar senare slocknade hon som man släcker ett ljus, innerligt lycklig att få lämna en värld, som människorna göra allt för att förstöra.

Och en mäktigt ståtlig begrafning blef det, ty det var inte nog bara med förråderna i skänken, utan man fann äfven i hennes sänghalm en hel bunt med sedlar, somliga så gamla att de inte gällde längre.

Men att fända ljusen, så som "liket" önskat det, det var system för snål till, utan

Kring Blomkulla gård.

lånades ett par karbidlampor från prostens och handelsmans för att ge nödigt ljus åt begrafningskalaset.

Men se då hände det underbara — att bägge lamporna slocknade på en gång och att de små rummen fylldes med afgrundens stank. Samt att hur de ruskade och plåstrade, så var ingen människa att få lif i lamporna igen. Inte ens prostinnan, som annars var en riktig lampdoktor för hela socknens karbidlampor. För en sådan hand som hon har med karbiden, det trolltyget, som bara brinner värre då man håller vatten på, det hade ingen. Och så blef det i alla fall att låta de dyrbara stearinljusen brinna.

— Ja, ja, suckar Sigrid till sist, ingen kunde vara lyckligare än Brita att få gå, och nu

har hon det godt, den lilla stackarn. Och i Sigrids röst ligger en osminkad ton af afund.

Så säga vi farväl, ty det är på tid att ge sig upp för de slingrande backarna, som leda till herrgården, hvilken ligger där uppe på skogsåsens krön.

II. En födelsedag på Blomkulla gård.

GÅ TYST, TALA SAKTA, HÅLL FINGRET på mun, födelsedagsbarnet får inte störas.

Det går som ett sus och ett prassel af tassande steg och hviskande röster genom hela huset. Uppe på vinden hålles generalrepetition med de minsta små, som än en gång måste gå igenom Farmorsvisan, medan nere i salen — den där stora salen som rymmer så otroligt många människor och där så många munnar generationer igenom blifvit mättade — äro de båda täcka trädgårdskullorna Maja och Kersti i färd med att klä med blommor och grönt.

Mot de solgula väggarna ta sig björkruskorna med de instuckna ringblommorna präktiga ut. Men allra bäst göra sig kullornas lysande dräkter med ränder af scharlakan, smaragd och orange mot djupblått kläde — fast de ha ju annat att göra än att stå i salen — som dekoration. Kring själva födelsedagsbordet sysla gårdens ungdomar. Ett sådant underligt födelsedagsbord! Men så är det ju också i nådens år 1918.

Midt på bordet tronar en hushållsvåg.

Det har varit rent bedröfligt på sista tiden att se födelsedagsbarnet och Sophie-Charlotte eller Lotta kallad stå och grubbla öfver den gamla vägen, som alltid vägde sjutton gram för mycket och förresten inte var att lita på på något sätt. An saft visarn fast, än snodde den rundt som om den fått kollern, och det just när man hade som mest brådtom. Och så var det alltid de där sjutton grammen som måste räknas ifrån. Nej detta kunde inte gå i längden när smör och socker skall ransoneras för ett par och tjuu människor i veckan.

På den nya vägen, bland slingrande krasse från djupaste purpur till klaraste guld, stå ett par påsar socker. Hvad väga de männe? Alla följa intresserade visarnas gång. Tänk nära tre kilo. Detta betyder månader af försakelse och själfuppoffring af gifvarinnan. Redan i julas började hon spara af sitt fattiga kilo i månaden. Ungdomarna se beundrande på den lilla damen, som visst

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

PÅ EN I DADGARNA ÖPPNAD UTSTÄLLNING i Wien, där knäppningsanordningar för krigsskadade visas och där kejsarinnan Zita själf är högsta beskyddarinna, tilldrar sig en ung svenskas modell uppmärksamheten. Det är fröken Greta Tholander, som efterkommit uppmaningen från det bekanta Heinrich Waldeska knäppmuseet i Prag att uppfinna sådana knäppningsanordningar för klädesplagg, att krigsskadade som mistat sina händer eller fått dem förstörda, utan främmande hjälp skulle kunna knäppa sina kläder. Fröken Tholander eröfrade ett fredje pris i täflingen och har nu sökt patent på sin uppfinning. Sedan flera år är fröken T. slöjd-lärarinna vid Stockholms folkskolor och har som medlem af svenska Röda Korsets styrelse ifrigt deltagit i rödakorsarbetet. För öfrigt har fröken Tholander uppfinnarpåbrå, hennes far var den bekante ingenjören fil. doktor Henrik Tholander.

Vid universitetet i Lepzig har i dagarna promoverats fröken Agnes Sjöberg, den första kvinnliga djurläkaren från de nordiska länderna. Fröken Sjöberg är också den första kvinna, som fått tillåtelse att studera vid veterinärinstitutet i Tyskland, där hon tagit sina examina. Hon har redan några år utöfvat sitt yrke både i storstäder och på landet och genom sin skicklighet och sitt vänliga sätt vunnit djurägarnas förtroende. Under en tid innehade hon professorsvikariat vid en stor klinik. Äfven de svåraste sidorna af landpraktiken har hon öfvervunnit med lätthet. Doktor Sjöberg är född i Kaujoki i Finland, men har släktingar i Sverige.

En trogen arbetare för kvinnornas sak, folkskollärarinnan Anna Ljungberg fyllde den 4 september 50 år. Då den svenska rösträttsrörelsens historia en gång skall skrivas kommer man att träffa hennes namn i samband med flera af de impulser, som gifvit rörelsen en stöt framåt. Hon var en af de på den tiden unga krafter, som kommo in i F. K. P. R:s styrelse 1906 då efter regeringspropositionens glömska af kvinnorna, rösträttsrörelsen fick nytt lif. Fröken Ljungberg har alltid yrkat på offentlighet åt dess sträfvan, på framläggande af program, på klara linjer för arbetet. Som ledare för masspetitionen 1906 utförde hon ett kräfvande värf

Greta Tholander.

Agnes Sjöberg.

Anna Ljungberg.

Louise Flodin.

och 1913 var hon åter i elden vid kvinnornas väldiga opinionsyttring. För sin kår har fröken Ljungberg arbetat på ett energiskt och sammanhållande sätt. Som ordförande för Sveriges folkskollärarinneförbund framförde hon önskemålet att få kvinnliga öfverlärare vid folkskolorna, och det är mycket hennes förtjänst, att det nu är tillåtet för kvinnor att söka sådana befattningar i Stock-

holm. Trogen sina principer har fröken Ljungberg arbetat för "lika lön för lika arbete" med den inskränkningen dock, att familjeförsörjare, såväl manlig som kvinnlig, tillerkännes särskildt lönetillägg. Hennes starkt utvecklade känsla för solidaritet kvinnor emellan har sålunda tagit sig mångahanda uttryck. Annu ett må här nämnas: det var Anna Ljungberg som första gången framförde tanken på ett samarbete mellan Nordens lärarinneorganisationer, hvilken tanke också blef verklighet 1916.

En af publicitetens veteraner, fru Louise Flodin, född Söderqvist ingår den 17 september i sitt 91:sta år. Den älskvärda, vördnadsvärda gamla frun, som nu lever omgifven af sina närmaste i Stockholm och kan glädja sig åt en för hennes höga ålder sällsynt andlig spänstighet, har varit en banbryterska bland svenska kvinnor. Hon är den första kvinna i Sverige, som uttagit tillståndsbevis för utgifvande af tidning. Och denna var icke något obetydligt litet blad utan den utvecklades under sin ägarinnas ledning till en af landsortspressens främsta. Arboga Tidning för åren 1858—1862 är väl värd vår aktning. "Den lilla tryckerimamsellen i Arboga" och hennes arbete blefvo uppmärksammade af dåtidens främste inom publiciteten: Crusenstolpe, August Sohlman, Arvid Gumælius. Egentligen var det tryckningen och uppsättningen af en tidning, som den unga modiga kvinnan gjort till sitt yrke, redigeringen blef så småningom flyttad öfver på henne af sig själf. Märkligt är hennes försök — som slog synnerligen väl ut — att använda unga flickor som typografer, hon ville att kvinnorna skulle få del i "detta ädla yrke", som hon själf vid gränsen till de 90 åren skrifver, "det finaste af alla yrken, emedan det omedelbart bibringar sina utöfvare en bildning, som intet annat yrke i världen förmår åstadkomma." Som bokförläggare Sigfrid Flodins maka, hon ingick äktenskap 1865, har fru Flodin utöfvat ett stort och ädelt inflytande under många år i en huslig krets, som alltid vidgade sig utåt och där många funnit vederkvickelse, råd och hjälp. Själf anser hon denna del af sin gärning vara den utan all jämförelse viktigaste. Till födelsedagen gå många varma, uppriktiga välönskningar, i hvilka Idun förenar sig.

tycker att delta är den naturligaste sak i världen.

Bredvid vägen med sockerpåsarna står en korg med potatis ombunden med ljusblå sidenband och röda rosor. Aldrig har man väl sett potatis på ett födelsedagsbord och det i själfva potatislandet till! Men den som vet hvilka bekymmer som matmodern och Sophie-Charlotte haft för den kära potatisens skull, den förstår också gåfvans innebörd. Sen och kall som försommarn var så blef den ombärliga rotknölen försenad nära en månad där uppe i höglandet, och när så den gamla tog slut innan den nya var stor som valnötter en gång, så stod man där vackert med hela den stora familjen och alla de många gästerna. Det blef att gå omkring i gårdarna och tigga och be att få upp lite potatis här och lite där, var den bäst var färdig. Ty hvad skulle man annars lefva af? Den knappa brödransen som nätt och jämnt räckte ändå, kött som kostar sju kronor kilot, — smör som inte står att få knappast, allrahelst under ystningstiden. Så nog blefve potatiskorgen välkommen alltid.

Dessutom pryddes bordet med ett skålpund stearinljus, ett hekto kaffe och en tvål. Att där låg, i ett etui af mjukaste krokodilskinn, ett Halsband af regnbågsskimrande äkta pärlor och ett presentkort på ett nytt piano betydde inte så mycket — — — Det kan inte nekas att bordet är lika originellt som vackert med matvaror, blommor, sidenband och grönt.

Så komma de minsta små ner från vinden. Förtjusta se de på alla arrangemangerna. Och så ställa alla upp sig som en mur framför födelsedagsbordet, de små framför de stora, dubbeldörrarna slås upp och födelsedagsbarnet föres in af sin man, medan Far-

morsvisan stämdes upp ljudligt och taktfast om ock något falskt. När sista strofen ljuder delar muren sig och födelsedagsbarnet får ta del af all den dolda härligheten. En härlighet som framkallar både tårar och skratt.

Vid frukosten, där hvar och en slår sig ner vid sin egen sockerburk och sin egen lilla minimala smörask, är det samma stimm och glam som allid.

— Nej men Sune då, så glupsk, du har ju nästan inget smör kvar i din ask — anmärker någon.

Sune blir blossande röd men svarar ingenting. Det angår väl ingen att han lagt sitt smör i kusin Veras ask, hon som är så blek och tunn, att man kan tro att hon kommer att flyga bort på en månstråle.

Vid ett annat bord gulaschas det. Baron Folke ber att få byta sig till en klick smör af doktorinnan Jäger mot en sockerbit men hon tycker att det är alldeles för lite betalt och det ser ut som om det inte skulle bli någon affär utaf.

Det fjärde kvartalet

stundar, hvadan vi erinna ärade kvartalsprenumeranter om nödvändigheten af att genast förnya prenumerationen. Äfven för innevarande år erhålla samtliga prenumeranter å upplagorna B och C

IDUNS JULNUMMER,

bland hvars förträffliga innehåll särskildt må påpekas skildringen August Blanche och hans Malmgård, af Thore Blanche med anledning af halfsekelminnet af August Blanchés död.

PRENUMERERA GENAST!

Födelsedagsbarnet bara skrattar och menar att den där saken få hennes gäster klara ut bäst de kunna.

På förmiddagen börjar den stora mottagningen.

Prostinnan kommer med ett litet hemlighetsfullt paket. Ett halft kilo svinister och ett halft kilo späck. O hvad Sophie-Charlotte kommer att bli lycklig. Hon som sade senast i går: — Att om hon också toge hela sin släkt till hjälp, så visste hon inte hvad hon nu skulle få att steka uti.

Sigrid i Backen kommer kutande med tre långa sköna linnehanddukar — "utan kort", och disponentens från Bråtbäcken komma åkande med landå och betjänt och föra med sig två väldiga stora potatiskakor, kakor som hvarken fodra smör, mjöl eller socker att tala om, säger disponenten helt stolt.

Och sist af alla trippar småskollärarinnan med en bunke krigssmör tillagadt på ett alldeles nytt sätt.

Nå ja, hur nu Sophie-Charlotte trollar så blir det både middag och kaffe med dopp som kommer krigstiden och det mänskliga vansinnet att för en stund sjunka undan i fjärran.

Och när en af sondöttrarna tar sin cremonesare och låter tonerna svälla ut i den ljusa augustikvällen — ut öfver sänkorna, där dimmorna redan börja sin älfvallek, ut öfver höjderna, som blåna mot kvällshimmeln, så känner man mer än någonsin hur mycket vi här i nordanland ha att vara tacksamma för.

De sista tonerna ur Samson och Delila dö bort, stråken sjunker, natten faller. Blomkulla gård försänkes i tidig sömn.

Ljusen måste sparas.

Våra kungliga

Skildrade

Drottning Maud och kronprins Olav på skidor.

Kungafamiljen på trappan till Bygdö kungsgård.

Karl Johans gade med slottet i bakgrunden.

Universitetet.

Drottning Maud.

DEN NORSKA KUN-
gafamiljen har under
loppet af de tretton år
huset regerat i Norge
vunnit en bred och
säker plats i nationens
hjärta. Både kung
Haakon och drottning
Maud äro högt akta-
de och mycket afhåll-
na. Den okonslade
förbindelsen mellan
konung och folk har
på sista tiden ökat
och befästs — och
kommer som man
hoppas i ännu högre
grad att bli det för
framtiden — genom
kronprinsens person,
som för närvarande är
i öfvergången från
gosse till man.

Kung Haakon själf
kan sägas vara en af
de mest rättframma
och älskvärda furstar.
Och han för en ge-
nomgående klok och
praktisk politik, som
i hvarje hänseende fogar sig in i och böjer sig
under de konstitutionella former, som äro rå-
dande i ett så demokratiskt land som Norge.
Vid många tillfällen har han visat sig som en
insiktsfull furste. Som talare är han känd.
Vid stora fester spörjs det i allmänhet längs
borden, att kungens tal var det som i den
knappaste formen gaf det bästa innehållet.

Kungafamiljen tillbringa vintermånaderna
från januari och framåt på Kongssæteren,
en stuga eller liten villa, som ligger uppe på
Voksenkollen. Här idkas ett friskt friluftslif,
skidbackarna ligga ju alldeles inpå knuten.

Vid niotiden på morgonen åker kungen
som regel på skidor tillsammans med sin ad-
jutant ned till Holmenkollenbanan, far med
denna — bland alla andra passagerare i en
vanlig vagn — till staden, där han är uppta-
gen af sitt arbete tills han vid tretiden företa-
ger hemfärden på samma sätt. Om det icke
är skidföre, användes kälkar, då man i en
fart åker nedför backarna.

Under tiden har prins Olav från den tidiga
morgonen fått sin undervisning. Denna ledes
af skolrektor Hallvig. Prinsen har just i som-
mar aflagt profven till middelskoleexamen
(realskoleexamen) och skall nu under tre år
läsa på studentexamen. I somliga ämnen
— som gymnastik — deltar han i öfningar-
na i Hallvigs skola, man låter honom ställa
sig som en man i ledet tillsammans med en
liten trupp jämnåriga gossar.

Från första stund har det lagts särskild
vikt vid att prinsen skulle få en sund upp-
fostran. Uppe på Kongssæteren har han
under en officers ledning haft den bästa an-
ledning till att idka skid- och kälkåkning.
Resultatet har också blifvit, att han är en
mycket skicklig skidlöpare, som hoppar sina
16 meter i de svåraste skidbackar. Förra
vintern deltog han i flera skidtäflingar för
gossar och vann hvarje gång något af de
förmåsta prisen. Han har en särdeles ele-
gant hållning på skidor. Det har väckt änd-

Medaljongporträtten i midten: Drottning Mauds
föräldrar: Drottning Alexandra och Konung Ed-

norska gäster.

af norrmän.

löst jubel, när han efter ett våldsamt hopp har gjort "Telemarksvingen" och har stått så säkert på sina skidor, som om det hela vore den enklaste sak i världen.

På grund af denna sin färdighet i alla norska gossars käraste sport är han mycket populär bland sina jämnåriga, som se upp till honom som till en duklig karl. Han har också ett mycket energiskt ansikte och tar sig på det hela taget mycket bra ut. Naturligtvis idkar han också all möjlig annan sport.

Om sommaren bor kungafamiljen på Bygdö kungsgård. Här har prinsen sedan han var helt liten tumlat om med sin lilla hvita häst och

sin hund. Nu har han vuxit ifrån dessa lekkamrater och har fått större hästar, som han kör och rider. I parentes må anmärkas, att kungen lät skjufa de flesta af sina rid- och lyxhästar i våras, då det blef foderbrist i Norge.

I somras fick prinsen sin egen segelbåt och har nyligen deltagit i en kappsegling för juniorer.

Kungafamiljen bjuder alltid till slottet jämnåriga gossar för att kronprins Olav icke skall få ett för ensidigt umgänge bland idel fullvuxna. Annars känner den stora massan af folket föga till prinsen — han är ju ännu så länge endast 15 år — men när han någon sällsynt gång får följa med på teatern eller till någon folkfest är han mycket populär.

Drottningen är till sin natur mycket stilla och tillbakadragen och tycker icke om stora parader. Bakom hennes förbehållsamma yttre slår ett rikt, varmt kvinnohjärta, som aldrig underlåter att göra sitt intryck på dem som komma i närmare beröring med hennes majesät. Hon deltagar med stort intresse i välgörenhetsarbetet, men alltid sker detta under iakttagande af den största möjliga diskretion. Också hon är en skicklig skidlöperska. Alltid kan man möta henne på de svåraste skidvägar. För öfrigt rider hon mycket och tillbringar största delen af dagen med att idka musik och läsning. Vidare är hon en ifrig amatörfotograf och har på detta område uppnått verkligt konstnärliga resultat.

Det norska hofvet är väl det minsta och enklaste i Europa. Och nu, medan det förskräckliga kriget rasar, har väl enkelheten snarare ökat än aftagit. Kungafamiljen söker en nyttig och god förströelse dels i de glädjemen som sporten ger — särskildt skid- och ridsport — dels i ett sällskapslif med några få. Men mest förtalande är den harmoni inom fyra väggar som råder i det kungliga slottet i Kristiania.

vard VII af England. Ungdoms-porträtt. Nederst: Kronprins Olav som tennisspelare.

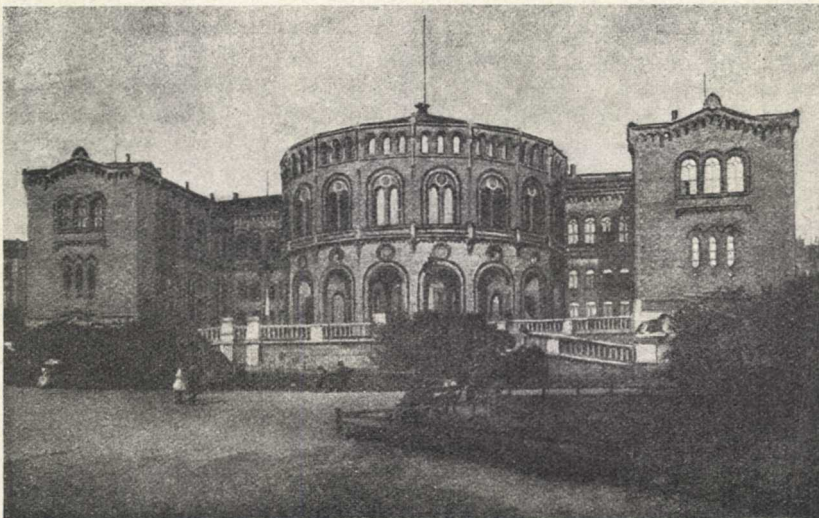
Kronprins Olav deltagar i en skidtävling.

Drottning Maud på Bygdö kungsgård.

Nationalteatern.

Stortingsbyggnaden.

Kung Haakon.

Stora orons män. Till Thorild Wulffs minne.

"Hallå, alle man därframme, nu stoppar vi ett tag!"
(Fem hundslädar stannade med ens.)
"Det går inte längre, känner jag, fördömdt hvad jag är svag.
Det svartnar, det svindlar, det bränns.
Det brinner eld i farmarna — värm upp en skopa snö —
en köttbit — nej, maten är ju slut.
Det här är döden, kamrater, jag vet att jag skall dö,
jag har sett'en förr och vet hur han ser ut."

Där stodo fyra bistra män i ring kring en som satt
mot en hundsläde, bister och blek.
Men i inlandsisens natt blåste stormen som besatt
i en vanveffig häxdans och lek.
Så långt som blick i mörkret gick och hundra mil och mer
låg en öken af fasa och af is
och kölden bet och stormen slet och vräkte snömoln ner
som knippen af nålar eller ris.

I dag och natt de slagits morskt som lejon på sin färd
och svullit och förbannat sin svält.
Fem lejon i ett ödeland, en fasans hvita värld,
fem karlar som vetat hvad det gällt.
Med sexti hundar flämtande i styfva dragartåg
och med slädarna gnisslande som gråt,
de kämpade, de rasade, till dess den femte låg
som en trasa af febersvetten våt.

Ur hufvan skymtade ett skägg, en näbb som sprang i krök,
två ögon och en panna som ett block. —
Det flämtade vid släden af ett påtändt primuskök
i samma takt som hjärtat i hans rock.
Det smältes ner en handfull snö, han drack en skopa te,
men det darrade i skägget när han drack
och hans ludna hufva sjönk alltmer mot armen på hans knä
och de hörde ej, kamraterna, hans tack.

En timme gick med sting och slick och elden brann alltmer
i hans sönderbrända hjärna och hans kropp.
Då höjde han sakta hufvan, som mot armen fallit ner,
mot de fyra bistra lejonerna opp:

"Gå an igen! Sätt fart igen! där har ni mitt besked,
så länge som en hund i selen drar.
Jag ser ni tänker fråga om jag orkar följa med.
Jag följer inte, boys. Jag stannar kvar."

Så blef där sagdt ett kärft farväl och fyra bistra män
ropte hej! åt fem svultna trötta span.
Men en låg kvar och log förströdt med ögonen på spänn
in i stormen, där fåget försvann.
Han drog sin ludna hufva ner, det svartnade och stod
för hans ögon som en mörk och hoffull vägg
och det jagade röda syner genom feberförsande blod
och det riste i hans isiga skägg.

Han såg som i en väldig tub en skara dra förbi
och de lågade som i ett norrskens brand.
Det var Den Stora Orons Män, det var Bragdens kompani,
det var Riddarna af Gärningens stolta land.
De färdades öfver hafven fram, de foro syd och nord,
de jagade en syn som for förut,
kärftva i tal och breda i bröst, ej män af många ord,
men handlande, där orden togo slut.

De kämpade med mödorna i världens alla hörn,
öfver ödemarker drogo de sitt spår,
de styrde de farande skeppen med sitt trots som bild i förn,
så långt som vind och haf och bölja går.
De brottades med fasan under arktiska stjärnors sken
och de stupade i stjärnornas sken omkull
och strödde för himlens vindar sina hvitnande ben
för sin långtans och sitt hjärtas oros skull.

— — —
Där flämtade sexti hundar i styfva dragartåg,
fyra män stapplade flämtande bredvid.
Men långt från deras svarta tåg en man i mörkret låg
bister och förbidande sin tid.
Och kölden bet och stormen slet och vräkte snömoln ner
som knippen af nålar eller ris.
Hans gråa päls försvann till slut och syntes icke mer
under svepningen af hårdnande is.

HARRY BLOMBERG.

Två lif.

DET VAR I JULI MÅNAD, OCH FJÄLLVID-
den låg brun och naken mot solen. Bara här
och hvar i skrefvorna fanns snön ännu kvar i
stora fläckar. Men solen gjorde också dem
mindre dag för dag. Rundt kring alla kan-
ter smälte och töade det, och droppe efter
droppe föll ned på marken, där rännen
rann. Hundratals bäckar hoppade och por-
lade efter fjällens sidor, runno ned i dalar-
na och blefvo till åar, älfvar och sjöar.

Det var sommar, och fjällens magra viddar
hade åter fått lif. Under några fattiga vec-
kor lyfte det tunna bruna jordlagret sitt an-
sikte mot luften och himlen — befriadt från
snöns tunga och kalla börda. Under några
svinnande, flyende dagar låg vidden lyft mot
himlen — famnad af ljuset dag och natt —
natt och dag.

Det torfliga och fagra lif som här har sin
tillvaro — nio månader tyngdt af snöns iskalla
täck och tre månader badadt af ständig sol
— väcktes, andades och lefde. — Vidden
blommade. Dvärgbjörk och vide hade grö-
na blad, och på fjällsidorna utmed rännen
stod fjällranunkeln och den gula violen.
Renlaf och mossor växte öfverallt, där en
nyppa jord fanns mellan stenar och i klyftor.

Också djuren lefde upp. Blåräfven och
hans ungar gassade sig i solen och lekte
med hvarann i gångarna, som ledde in till
lyan. Ripans kycklingar sprungo omkring
bland laf och stenar, och den hvita fjällugg-
lan satt utanför sitt bo och vaktade det.

Till höger låg Borkafjällets höga, isiga
topp — rakt fram Marsfjällets väldiga mas-
siv — mörkt och jättelikt. Den sönderspräng-

da toppen skymtade fram då och då men
försvann igen i molnens hvita massor. —
Bakom höjde sig fjäll vid fjäll, blå och glän-
sande hvita — rygg vid rygg, topp vid topp
— långt in i Norge. En vidunderlig värld,
fantastisk och sagolik, underbarare än den
djärfvaste dröm.

Djupt nere mellan Borka och Mars låg en
sjö. En liten blå sjö. Klar och stilla som
ett öga. — På dess strand stod en männi-
skoboning. En låg kåta, byggd af trädgre-
nar och torf. Den hade markens färg —
var brun och grå — och när ingen rök steg
upp därifrån, kunde den väl knappast upp-
täckas på några meters afstånd.

Dit ledde inga vägar — inga stigar. Den
närmaste byn — den låg i dalgången, där
älfven gick fram, och skogen växte — var
tre mil borta. Där bodde svenskar. — Vid
Klippfjället — en mil på andra sidan byn —
låg den närmaste kåtan, där lappar bodde.

En dag i juli månad för några år sen
stod jag på fjället öster om kåtan och såg
Borka och Mars och den lilla sjön emellan
dem. Jag hade gått från Vilhelmina med
Margareta — lappflickan som hade sam-
ma väg som jag — i mitt följe. Långa dags-
och nattmarscher öfver fjäll, skogar och
myr. Vi skulle till Fatmomakke lappkapell
vid Kultsjön — till sommarens stora lapp-
mätta där.

Den dagen vi stodo framför Borka hade
vi gått från Klippfjället. Sen tidigt på mor-
gonen hade vi varit iväg — nu var det ef-
termiddag. Vi skulle hålla rast och sofva
ett par timmar i kåtan vid sjön och vid
kvällstid fortsätta för att nästa morgon vara
i Fatmomakke.

Margareta hade berättat mig om dem, som

bodde i kåtan. Det var ett gammalt lapp-
folk. Tomas Larsson och hans hustru Anna-
Greta. De hade en gång i tiden varit rika
och välbärgade renlappar. Hade ägt 800
renar, bohag och tjänstefolk i myckenhet.
Söner och döttrar.

Men barnen hade dött, och förmögenhe-
ten hade sjunkit ihop och blifvit mindre och
mindre. Renarna hade gått förlorade. Nu
var Tomas och hans hustru gamla männi-
skor, och allt af jordisk egendom de hade
kvar i lifvet var den lilla kåtan här på sjöns
strand. Af den fisk, som Tomas drog upp
ur sjön, fingo de sin torfliga bärgning. Det
som blef kvar, utöfver hvad som gick åt
för det dagliga behövet, torkade Anna-
Greta, och Tomas sålde det i byn — tre mil
borta. För slantarna fingo de till det allra
nödvändigaste. Lifet tobak, mjöl, socker,
salt och kaffe. Andra lifsförnödenheter in-
gå icke i de fattigaste lapparnas tillvaro.

Med sina lappögon — som kunde upptäc-
ka en betande ren på en mils afstånd —
hade Margareta sett kåtan länge innan jag
kunde få syn på den. Men efter upprepade
anvisningar fick också jag syn på den bru-
na lilla upphöjning, hvarifrån en ljus rök
steg upp i den genomskinliga luften. Vi styr-
de stegen efter den och kommo så fram. Icke
ett lif syntes, icke ett ljud hördes. Margareta
lyfte undan det lilla förhänge af säckväf, som
bildade kåtans dörr, och vi trädde in.

En gammal hvithårig kvinna satt på det
med björkris belagda jordgolvet och band
på ett nät. Det var Anna-Greta. Hon lyf-
te sitt gamla bruna, af sotiga fårör genom-
dragna ansikte uppåt — och såg på oss. —
Buedi, buedi — hälsade Margareta, och bu-
edi, buedi fick hon till svar, medan ett svagt

igenkännande leende lyste upp det gamla ansiktet. — Jag hälsade med mitt svenska goddag, räckte fram handen och bad att få hvila en stund. — Margareta och Anna-Greta växlade några snabba ord på lapp-ska, som jag förstod gällde mig. Så bad Anna-Greta mig sitta ned. Anna-Greta lade undan nätet och rätade på sin gamla rygg. Så reste hon sig. Hon var barfota och klädd i en trasig klänning af något tjockt tyg i en färg, omöjlig att beskriva — så hade den af åren färgats och blekts. Hon var så förlägen öfver att vi hade kommit — och öfver att hon såg ut så — hon hade inte väntat några främmande i dag. — Tomas hade gått till byn med fisk.

Jag satt och smålog för mig själf och såg på henne. Jag gladdes öfver detta drag af älsklig blyghet i den gamlas ansikte, denna glimt af människa här i denna jordkula, i denna ödemark, där kanhända inte på år och dag någon mänsklig varelse kom förbi.

Jag såg mig omkring i kåtan. Det var inte den första jag var i, och jag hade sett, att man visst inte behöfde vara utblottad på allt för att man råkade bo i en kåta. Tvärtom. Också en sådan kan vara rikt försedd. Man kan ha mycket smått och gott i säckar och påsar på jorden uteffter väggarna. Man kan ha stänger tvärs öfver kåtan med rökta renskinkor, renost o. d. Många kåtor ha visthusbodlar liggande bredvid, där öfverflöd på allt möjligt kan råda. Jag har på sådana ställen sett hela rensidor, stora mjölsäckar och säckar fyllda till hälften med kaffe.

Men här fanns ingen visthusbod bredvid, och förutom två rödingar som hängde på en stång i taket, grytan öfver elden, kaffekitteln och två träskålar bredvid den, var intet att upptäcka i kåtan af lifsmedel eller husgeråd. Allt gjorde intryck af obeskriflig torfighet och fattigdom.

Anna-Greta tog ned de två fiskarna från stängen. Hon rörde om glöderna på golfvet i kåtans midt och lade några kvistar på dem. De flammade upp och brände. Margareta hade varit efter vatten i sjön, som hon höllde i grytan. Däri lades fiskarna. Så dukade Margareta och jag upp en måltid ur det förråd vi hade i våra näfverkontar. Det var tunnbröd och smör, skinka och kall potatis. Vi bjödo Anna-Greta deltaga i måltiden, som tack för den härliga fisk, hon bjöd oss på. Men hon ville ingenting ha. Nej då — nej då. Men vi som gått så långt, vi skulle äta. Var så god — var så god.

Jag frågade, om inte hon och Tomas också skulle till Fatmomakke till mässan. — Nej, hon var för gammal att gå så långt numera, och Tomas kunde icke vara borta från fisket nu på sommaren. — Margareta hade berättat, att jag var från ett land, som hetta Skåne. — Anna-Greta hade varit i Lycksele. Men till Skåne var det väl mycket längre? —

Vi hade äfint med fjällvandrars vanliga aptit och voro nu mätta och sömniga. Jag tackade Anna-Greta för den goda fisken. — Margareta gick utanför kåtan och kom igen med ett fång friskt vide. Vi bredde de gröna kvistarna ut på golfvet och lade oss, och jag somnade med näfverkonten till hufvudgärd — ögonblickligt — som ett barn.

I två timmar hade jag sofvit, då jag väcktes vid ljudet af höga röster. Det var Tomas, som kommit tillbaka från byn. Han hade haft kaffe med sig, och kitteln puttrade redan på glöden.

Tomas var liten och lika böjd som Anna-Greta. Men han var ännu smidig och rörde sig kvickare än hon. Han såg fattig ut, han också. Fattig och grå — ända nere från de mjuka lappskorna till toppen af mössan. Den hade en gång varit af fint blått kläde, men var nu grå af ålder, och de röda rän-

Tyra Brandelius-Almqvist.

Kaninen kommer till heders.

DEN NYLIGEN AFSLUTADE KANINUTSTALLNINGEN i Stockholm visade, hvilken framskjuten plats den fordom föga omhuldade kaninen numera börjar intaga i vår folkhushållning. Det är inte längre bara småpojkar, som hålla kaninen för nöjes skull, den tages nu på fullaste allvar, och man räknar med den ur tre synpunkter, på grund af dess kött, som pälsbärande och som afvelsdjur.

En af de första i vårt land, som slagit sig på kaninafvel i större skala är fru Tyra Brandelius-Almqvist, som har en kaninfarm i närheten af Örebro och som hemförde flera pris för sina djur från den senaste utställningen.

Fru Brandelius har sysslat med kaniner sedan 1909 och har utgifvit sina erfarenheter i en liten bok "Kaninskötsel", som i dagarna utkommit i en andra upplaga. Som konsulent för Stockholms lifsmedelsnämnd för kolonitragdårdarnas kaninafvel förra sommaren stod fru Brandelius allmänheten till tjänst med goda råd och handtag. Vid Barnängens kolonitragdårdar t. ex. anskaffades 1917 200 djur och stammen har i år vuxit till 900. Nu är det fru Brandelius dröm att få upprätta en kaninfarm i Stockholms närhet på 10,000 djur, som skulle dels ge kött, dels skinn, som kan icke endast beredas till pälsverk, utan äfven till skoläder, dels användas som afvelsdjur. Tiden är utan tvifvel mogen för ett dylikt företag och fru Brandelius driftighet och förmåga skulle säkert kunna ge fart åt det, om bara kapital kan skaffas. Kanske få vi till vintern de 10,000 små kaninerna utanför Stockholms portar.

derna märktes knappt. Men han såg obeskrifligt godsinnad ut, och ögonen voro levande och djupa och lyste af klokhet och intresse. — Han hade varit så långt som till Umeå. Men Skåne var väl ändå längre? Var där inga fjäll alls? Då var det väl bara stora skogar? —

Kaffet var färdigt, och Margareta och jag skulle dricka. Anna-Greta och Tomas skulle ingenting ha. Nej tack — inte just nu. Jag satt och förklarade för Tomas om Skåne, det underbara landet, där inga fjäll funnos. Knappast skogar en gång. Bara sädesfält. — Där måtte det vara något att lefva — tyckte han.

Det blef tid att bryta upp. Solen stod i väster bakom Borkafjällets topp, och skulle vi tänka på att vara framme i Fatmomakke morgonen därpå, var det ingen tid att förlora. — Jag tog afsked af Anna-Greta. — Betalt? Nej tack.

Tomas gick ner till sjön. Han skulle ro oss öfver till andra stranden. Vi kommo i båten. Solen dalade längre och längre ned bakom Borka, och på båda sidor om dess isiga topp gnistrade snön som tusen diamanter. Öfver fjällheden och sjön började den underliga dager falla, som råder häruppe i dessa nordliga bygder under årets ljusaste tid. Ingen skymning — dagsklart ljus — men dämpadt och drömligt.

Sjön låg blickstill. Bara en strimma efter båten och en liten rund ring, då åran ljudlöst sänktes och lyftes. Vattnet var klart som kristall. Man såg bottnen på det största djup. Stenarna och växterna därnere och fiskarna, som förskräckta skyndade undan och försvunno i båtens skugga.

Så kommo vi öfver till andra stranden, och Tomas lade till. Jag var i ovisshet, om jag torde bjuda honom betalning, men rodden var ju dock en direkt tjänst, och jag kom ihåg hvad Margareta sagt om hans fattigdom. Jag vågade försöket. — Jo, han tog emot! Men det var så rent för mycket, menade han om slanten, jag tog upp. Han lyfte på toppmössan — och en stråle från solen bakom Borka lyste på något vått som glimmade till i ögonvrån. Vi axlade våra kontar och började vandrigen uppför Marsfjällets ändlösa vidder. Men gång på gång måste jag stanna och vända mig om för att se efter båten, som igen var ute på sjön, och som blef mindre och mindre. — Tomas lade åter till vid stranden, där hans hem stod, och jag såg, hur han försvann i kåtans inre.

Nu sofvo räfungarna i lyan, och ripkycklingarna sutto under sin moders vinge. Videbuskens silfvergrå blad hängde orörliga, och sjöns öga blundade. — Där jag stod hördes ej ens ljudet af en fjällback. Allt var tyst. Fjällviddens sommarnatt var omkring mig: stor, ljus och andlös. —

Men jag såg som i en syn en vinter där. En vinter. — Ingen blå sjö. Inga gröna små buskar. Bara snö — snö — snö — flera alnar djup. — På ett ställe, där det är som en liten upphöjning i snön, sliger det litet blå rök — — — Ofvanför hvälfver sig den väldiga mörka himlen med sina gnistrande stjärnor, och i de kalla nätterna flammor norrskenet. — I den knakande kölden stelnar blodet i människornas ådror — — —

En gång en sådan natt skall en af dem i kåtan dö. Bara en — för så barmhärtig är icke döden, att han tar dem båda på en gång. —

I tjugo år ha de bott här i kåtan, säger Margareta. I tjugo år i denna enslighet och tystnad, öfvergifna af Gud och människor. Och i hela sitt långa lif förut ha de flyttat kring bland dessa fjäll. Dessa underbara fjäll, dit människor resa långa vägar ifrån för att en gång i lifvet se. Dessa underbara fjäll — där det dock är så fattigt och kallt, att dvärgbjörk och vide är de enda former af växtvärldens millioner arter, som här kunna växa. — Tomas har sett solens gång mot zenit — och dagarnas fall. Är efter år. Midnattssolen öfver den eviga snön och vinternätternas norrskenet. Allt detta som är fjällens och ödemarkens storhet och skönhet har varit hans — år efter år. Men kanske har han aldrig hållit ett rågax i sina händer, och en trädgårds röda rosor har han aldrig sett. Renhjorden har han sett. De bruna kropparna tätt, tätt i klunga — med de hundratals hornkronorna lyftade mot himlen — men allt hvad människor skapat, tänkt och diktat — därom vet han intet — intet.

Det svider till, då jag minns Tomas tankfulla och långtande blick och Anna-Gretas fattiga gamla ansikte. Och än en gång vänder jag mig om för att se deras hem på denna jorden — den ensamma lilla kåtan vid sjön. —

Den synes ej mer. Vi ha hunnit så långt på Marsfjällets vidd, att alltsammans är borta. — Ur sikte. — För alltid. —

Men mot strimman där solen gått ner, tindrar snön på Borkas isblå tinne — i natt som för tusen år sen. — Oföränderlig, kall — evig.

ELLEN MICKELSEN.

Iduns Pristäffing N:o 19.

TVA REBUS.

I. R. Brahe.

II. Gibraltar by Kinekulle.

Lösning märkt pristäffing n:r 19 och helst frankerad med landstormsmärke insändes till Iduns redaktion senast den 28 sept. 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla vardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFFLING N:R 17.

Midsommar, hvaraf fås: mor, Rom, dom, dia, ro, som, dram, Ida, mod, is, rim, Midas, ram, as, dimma,

os, orm, soda, dosa, ris, arm, so, damm.

De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats, ha lämnats af Wiran Andersson, Liljeholmen, John Eriksson, Hornsgat. 87, Stockholm, och Anna Ahlander, Huskvarna, hvilka sålunda erhålla 5 kr. vardera i pris.

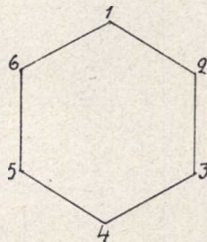
IDUNS TIDSFÖRDRIF

REBUS.

Fårstek Gubben Noak allt.

A. L.

SEXKANT.

1, 2: land. 2, 1: pronomen. 2, 3: hvad vi alla en gång måste. 3, 2: imperativ, 3, 4: hvad man blir när man stött sig. 4, 3: genusfemininum. 4, 5: öde. 5, 4: i vägen. 5, 6: jämmerrop. 6, 5: jakande. 6, 1: utrop. 1, 6: nekande.

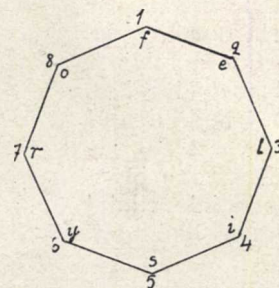
L. B.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 35

REBUSEN: Förlök.

ATTKANTEN:

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Förf. till Metta-mor. För obetydligt.

Insänd porto, om ni önskar manuskriptet returnerad.

Kvarliggande svar å redaktionen finnas på frågorna n:ris 20 signatur »Hemlös medsystem»; 77 »Tacksam 25-åring»; 122 »Sorgmodig»; 148 »Intresserad». Fås mot insändande af adress och dubbel porto.

Sten. Verkar som klippt ur någon söndagskolebönning för barn.

Första försöket. Rätt bra. Men vi ha ej utrymme.

Aber. Antages. Vi afvakta namnuppgiften.

EXP. BREFLÅDA.

»Bollan». Frågor införas utan afgift. Uppgif adress, så returneras beloppet.

FRÅGOR

(Forts.)

N:r 250. Vill någon ge mig ett godt råd. Jag är tjugufem år gammal och har mycket god praktik i såväl landbruk som trädgårdsskötsel. Har dessutom genomgått folkhög-, landtmanna- och landthushållsskola. Är det alldeles omöjligt att få någon som helst framtidsplats på detta? Jag längtar så efter någon bestämd verksamhet men har hittills ej lyckats finna någon. Jag är mycket intresserad af landthushållsskolans idé men saknar medel att utbilda mig till lärarinna. Skulle det vara omöjligt att få någon plats ändå som biträdande lärarinna t. ex.? Vore så tacksam få adress på någon som skulle vilja hjälpa mig.

Elisabeth.

N:r 251. Undertecknad beder härmed någon af Iduns erfarna läsare om ett godt råd. För mitt kapital, cirka 50,000 kr. har jag köpt Sv. St. 5 % oblig. af 1914, 1916. Räntan häraf är ju sålunda 2,500 kr. I dessa dyra tider är ju detta ej så mycket. Vore det rådligt att försöka sälja dessa papper för att köpa andra som ge något högre ränta. Hur skall jag göra? Hvilka papper bör jag i så fall köpa? Mycket tacksam för råd.

Ensam.

N:r 252. Kan någon af Iduns lärarinnor ge uppgift på någon metod att få bort läspning?

R-d.

N:r 253. Har tänkt väfva trasmatör men nu då färgerna äro så dåliga, vågar jag mig ej på det. Kan ske någon af Iduns lärarinnor känner till några sol- och tvättäkta färger eller något sätt att behandla färgerna för att få dem hållbara.

S. V. H.

N:r 254. Kan någon lämna upplysning om en svensk specialist, som botar nervösa talåkommor yttrande sig i ständigt återkommande ryckning i tungan, liknande spasm; samt ofrivilligt upprepande af vissa ord; frågar en bedröfvad

Iduns läsare.

N:r 255. Jag är något öfver 30 år (gift med en man som är dubbel så gammal) kan sy och sticka, äfven spinna, har gått 5 kl. i flickskola. Är gift med en landbrukare som är slö och ligkiltig och ej kan sköta sin jord så, att han kan föda hustru och tre barn. Min man är äfven egoistisk och härsklysten, envis och omöjlig att lefva med. Har förut tänkt ski'jas, men min far ville ej för skandalen. Nu är frågan hur skall jag kunna föda två gossar om 3 och 6 år. Har tänkt söka arbete vid porslinsfabrik eller annan, där det betalas bra. Kan ej söka plats som hushållerska eller i affär då jag har barnen. Har ett litet arf efter far och har redan måst använda en stor del af det till kläder åt mig och barnen, skulle jag stan-na här tog det snart slut. Var vänlig och säg hvad betalas på porslinsfabrik, gardinfabrik?

Olyckligt gift i 10 år.

N:r 256. Finnes numera något billigt medel att fernissa korkmattor? Huru skall man vid tvättning förhindra att glansen går af? M. A.

(Forts. å sid. 598.)

Antisepton

Förhindrar
håraffall

Stomatolfabriken, Stockholm

MAN SOVER KUNSLIGT UNDER
Duntäcken
Svensson & Bourghardt
Enda specialfabrik i Norden
Rt. 20. Vnislöv Rt. 121.

Tre goda råd i dyrtider:

Spara pengar; spara tid, spara arbete genom att använda Nordstjernans Putsmedel: Metallputs, Zinkputs, Silverputs, Spiselputs, Knivputs o. Fönsterputs. — Säljas i välsorterade affärer och hos A.-B. Tekn. Fabr. Nordstjernan, Söderhamn.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 15—21 SEPT. 1918.

SÖNDAG. Frukost: Bröd; smör; inkokt strömming med potatis och falsk mayonnäs; kaffe eller te. Middag: Älgstek med potatis; grönsaker

I alla väder är
Gahns Maniol
det bästa för huden.

och salader; haricots-verts med falsk hollandais; äppelpyramid med vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; pytt i panna (rester från söndag) med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Stufvad hvitling med potatis; majsenskräm med saftsås.
TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; spicken sill med gräslök, gräde och potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding à la Idun med svampsås och potatis; äppelsoppa.

A. B. PHARMACIAS PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1.75.
SÄLJAS ÖVERALLT

På grund av alljämt ökande papperspriser och framställningskostnader ha under tecknade tidningar sett sig nödsakade att fr. o. m. den 1 oktober 1918 höja lösnummerpriset

för Hvar 8 Dag, upplaga A till 25 öre
,, Idun, upplaga A till 25 öre
,, Vecko-Journalen, nationalupplagan till 25 öre
,, Allers Familje-Journal till 25 öre.

Stockholm, Göteborg och Hälsingborg
den 20 augusti 1918.

Hvar 8 Dag. Idun. Vecko-Journalen.
Allers Familje-Journal.

ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stångryttare med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk morotspuré med stekt eller rostadt bröd; kokt torsk med senapsås och potatis.

TORSdag. Frukost: Bröd; kaviar; svamp och fiskstufning (rester från onsdag) med potatis; kaffe eller te. Middag: Hvitkålssoppa med örnskorf; tunna pannkakor på gräde och vatten.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; risotto; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kålrotspudding med tomatsås; äppelkräm med gräde och kristidskaka.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kokt salt sill med ägg och potatis; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingonsylt; saftsoppa.

RECEPT:

Äppelpyramid (f. 6 pers.). 150 gr. strösocker, 3 del. vatten, 12 goda jämstora äpplen, 10 gr. sötmandel.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas, och kärnhusen urtagas med bäckkrök. Äpplena läggas direkt i sockerlagen och få koka tills de äro lösa och klara, då de upptagas med hälslef och uppläggas i pyramid på golésål. — Om så önskas, fyllas hålen efter kärnhusen med äppel- eller röd vinbärsgele. — Mandeln skällas om så önskas, skäres i fina tärningar, hvilka rostas lätt i ugnen och strös öfver pyramiden. Serveras varm eller kall med vaniljsås. Serveras pyramiden kall, kan den om så önskas garneras med vispad gräde.

Köttpudding à la Idun (f. 6 pers.). 350 gr. benfritt stekt kött (rester af älgsteken) 1/2 msk. finhackad lök, 15 gr. smör, 1 hg. hvetemjöl, 3 del. vatten, 2 1/2 del. gräde, 4 ägg, salt, vitpeppar.

Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. mjöl.
Beredning: Köttet hackas mycket fint. Löken fräses väl i smöret. Mjölet utröres med 1 del. af vattnet och får stå att svälla. Resten af vattnet kokas upp med grädden, afredningen tillsättes jämte löken och säsen får koka under rörning 5 min., hvarefter den upphålles och röres, tills den svalnat. Då tillsätts äggulorna, en i sänder och massan röres 10 min., hvarefter köttet iblandas och stufningen afsmakas med kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna och massan hälls i en smord och mjölad puddingform med lock samt får koka i vattenbad ofvanpå spisen omkring 1 1/2 tim. Uppstäljes, garneras med skivfor af inlagd gurka eller tomater. Serveras med atredt sås tillsatt med finhackad syltlök eller syltgurka.

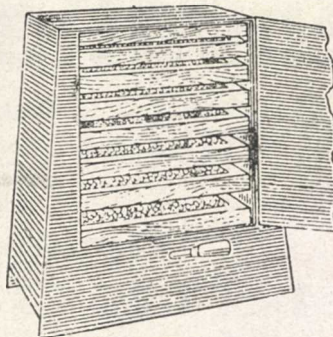
Vegetarisk morotspuré (f. 6 pers.). 1 kg. morötter, 3 chalotlenlökar, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 1/4 lit. vatten, 3 msk. mjöl, 1 del. gräde, salt, vitpeppar, 1—2 äggulor.
Beredning: Morötterna ansas på vanligt sätt, skäras i tärningar och brynas i smöret tillsammans med den skalade och i skivfor skurna löken. Vattnet spådes på och morötterna få koka, tills de äro fullkomligt mjuka eller omkring 2 tim., hvarefter de passeras. Mjölet utröres med grädden och får stå att svälla medan morötterna koka. Den passerade soppan hälls i kastrullen, afredningen tillsättes och soppan får koka under rörning omkr. 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Äggulan vispas upp i soppskålen, purén hälls i under vispning och serveras, om så önskas med rostadt eller stekt bröd.

Kålrotspudding (f. 6 pers.). 1 kålrot, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2—3 tsk. socker, 1/2 tsk. salt, 1 1/2 lit. potatis, 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 1/2 del. tunn gräde eller mjölk, 1—2 ägg, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).

Till formen: 1/4 msk. smör (5 gr.), 1 msk. stötta skorpor.
Beredning: Kåloten sköljes, skalas med tjocka skal och skäres i små tärningar. Dessa brynas vackert ljusgula i smöret tillsammans med sockret och saltet under omkr. 3/4 tim. Potatisen borstas, skalas, kokas mjuk och drives genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med de uppvispade äggulorna och grädden. Kålrotstärningarna blandas med potatismoset, och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. En eldfast form smörjes med smör och beströses med stötta skorpor. Massan hälls i och puddingen gräddas i varm ugn omkr. 3/4 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med tomatsås.

Firman Frank Malmborg, Brunkebergstorg 14, har fört i marknaden tre praktiska artiklar för hem och hushåll som ha till uppgift att rationellt tillvarata det nu så dyrbara bränslet.

Det är en brikettpress, en sparkamin och en sparkokare, alla med märket Brinabra. Apparaterna kunna rekvireras endera direkt från firman eller genom järnhandlarna.

TORKUGN

Bästa torkkapparat för hushållet
Aktiebolaget Fältmateriel,
Drottninggatan 21 A.
Rikst. 215 90, 28 34. Allm. 28 34.

Levnadstolkningar

utarbetas af erkänt skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner
Strömgatan 107 Kalmars.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836. Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

SINGER
HEMMETS SYMASKIN

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

VOLTA

elektriska strykgärn
böra fuktas i varje hem

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGER JARSS 21

STEINWAY
Ersamagatur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

3 Goda Ting.

"BRINABRA" Pressen för att av avfallsprodukter framställa briketter. — Öovertärfad bränsleersättning. —
"BRINABRA" Sparkaminen som ger Eder mesta möjliga värme för den minsta kostnaden. —
"BRINABRA" Sparkokaren varpå Ni kokar Eder mat i känslan av verklig bränslesparing. —

Begär prospekt. Levereras direkt eller genom Järnhandlare. —

FRANK MALMBERG
RIKS 88 60 Brunkebergstorg 14 ALLM. 84 06
STOCKHOLM

Egna hem utlottas för 2 kr. + 10 öre stämpelavgift

I VÄRDE:
Kr. 10,000
 Gärd i Bygget, Halland
Kr. 8,000
 Villa i Brännkyrka, Sthlm.
Kr. 6,000
 Gärd i Arbrå.

Dessutom en mångfald vinster:
 4.000, 2.500, 2.000, 1.500, 1.200 | 900, 800, 700, 600, 500, 400,
 - - - Sommarvillor - - - - - 300, 200, 100 kr. - -
Lägsta vinsten 5 kronor.

BARNKOLONILOTTERIET
 RIKSTEL. 124 26 BRYGGAREGATAN 14 - STOCKHOLM C. STH:TEL. 124 26

Vid köp af minst 10 lotter erhålles rabatt.
 Rekvisera lotter à kr. 2.10 + 50 öre till porton och dragningslista.
 Skrif ett brefkort till

I VÄRDE:
Kr. 10,000
 Gärd i Bygget, Halland.
Kr. 8,000
 Villa i Brännkyrka, Sthlm.
Kr. 6,000
 Gärd i Arbrå.

FRAGOR. (Forts. fr. sid. 596.)
 N:r 257. Har stor lust för matlagning och skulle gärna vilja utbilda mig till kock. Kan man här genomgå någon kurs eller är utbildning i utlandet nödvändig? Hvar och hur stora kostnader för den samma? Äro utsökterna goda på denna bana?
 23-åring.

N:r 258. Jag älskar sedan flera år tillbaka en herre ur min allra närmaste umgängeskrets. Han är ett par år yngre än jag, och det har gjort, att jag alltid visat mig stäl och tillbakadragen gentemot honom. Jag är rädd att förråda mina känslor, då jag inte vet, om han besvarar dem. Han har nämligen varit lika tillbakadragen mot mig och gärna sällskapet med andra damer, som fjäsat mycket för honom, dock utan att göra allvar med någon af dem. Så en gång visade han helt andra känslor. Helt plötsligt, en gång vi hade sällskap från en fest, visade han en ganska närgången förtrolighet. Bör inte en dam afvisa en herre, som utan ett ord till förklaring, tar sig rättigheter som en dam ej kan tillåta en herre förrän en förklaring är gjord, om hon än älskar honom aldrig så högt? Jag visade honom också tillbaka, antagande att hans

närmanden kommo från hans, af vin och en glad fest ganska upprymda sinnen, hvilka aldrig skulle ha förlädd honom till en sådan handling, då han var sig fullt själf. Jag lider mycket vid den tanken, att han kanske menat allvar och jag stött honom tillbaka med min afvisande hållning, han är nämligen en mycket stolt natur. Skulle jag betvingat min stolthet och visat honom mina känslor tillbaka och riskerat att det endast varit en nyck af honom? Jag kan ej bli klok på honom! Hur skall jag nu förhålla mig, då vi ej kunna undgå att ofta råkas hos gemensamma vänner, hvilka bestämdt ha för sig, att det skall bli ett par af oss. I våra familjer ha sedan många år rådt en varm vänskap. Skall jag bemöta honom med stolt förakt fast det svider i mitt hjärta, eller skall jag förödmjuka mig och tydligt visa, att jag älskar honom? På något sätt måste isen brytas mellan oss, jag kan ej vara mig själf i hans närvaro. Råd vill.

N:r 259. Föräldrar, som komma till Stockholm till hösten, vore tack-samma för ett råd, i hvilken skola de böra låta sin enda då 7-åriga gosse börja. Villrådiga G. F.

N:r 260. Är det sed att vid upp-

slagen förlofnings f. d. fästmon åter-sänder alla förlofningspresenterna undrar F. d. fästmon.

N:r 261. Vore mycket tacksam för råd hur jag bäst skall ordna en blomstergrupp, så den stode i blom största möjliga del af sommaren. Har tänkt tulpaner på våren och möjli-gen pelargonier på sommaren, men kanske andra blommor vore lämpligare så långt i norr som i Jämtland. Kunna tulpanlökar utplanteras på hösten och bör då gruppen täckas, eller skola de planteras i krukor, och drifvas innan de utsätts på våren? Hur långt afstånd bör det vara mellan dem? Blommar pelargonier ända till hösten, eller måste de utbytas mot andra sorters blommor på sensommarn? Finnes någon bra bok, hvari man kan läsa huru de skola skötas för att blomma rikligt? Blomvån.

N:r 262. Det förekommer så ofta uppmaningar i tidningarna att samla nässlor och torka dem till grönsoppa och spenat. Det finns en växt, hvars blad äro alldeles lika nässlans med hvita blommor, som sitta emellan bladen. Duger den till samma ändamål? I motsatt fall, hur skall man kunna skilja den som späd, från den riktiga nässlan? Som denna växt förekommer i öfverflöd omkring mitt hem vore jag mycket tacksam för ett skyndsamt svar! Ingeborg.

N:r 455. Hvad skall jag göra för att få bot för en tånagel, som är mycket tjock och öm?
 Mångårig prenumerant.
 Försök med omslag af Burows lösning, utspädd med vatten. Det brukar borttaga ömhet och mjuka upp förhårdningar. Fila sedan nageln med groft sandpapper. Hjälper ej detta, så vänd er till en fältskär.

N:r 456. Hvar finnes gurkmjölk att köpa, eller kan man tillaga den själf?
 F.

Ni kan tillaga den själf enligt rec. i sv. på fr. 432 i n:r 33, och nu är just rätta tiden att skaffa sig ett förråd.

N:r 457. Snälla fru Skönhetsdoktor, gif mig ett godt råd. Det är så att mitt hår börjat gråna. En god vän rådde mig att köpa hårvatt-net Nitin, hvilket jag gjort och tycker det är ganska bra, men jag har fått ondt i ögonen och det svider i dem. Tror fru Skönhetsdoktorn det kan bero på hårvattnet? I så fall gif mig anvisning på något annat bra medel som inte är skadligt.
 Greta.

Om ett hår är mörkt kan ni använda dekokt på valnötblad. Se sv. på fr. 445 i n:r 33 och ytter-

ligare beskrifning i 401 i n:r 24. Mas-sera hårbotten morgon och afton
 N:r 458. Gif mig ett bra recept på effektivt hårvatten, som i någon mån kan lindra mitt kolossala hårafall. Håret är ljusst, så det får ej inverka menligt på färgen.
 Ny prenumerant.
 Se fr. och sv. 449 i n:r 34.

N:r 459. Ber om ett råd hur jag skall sköta mitt hår. Använde en tid ammoniak i tvättvattnet för att få bort mjäll och fett, men har håret sedan blifvit så sprött, torrt och skört, att det faller af liksom bitvis. Det försvinner liksom och jag kan intet göra. Till färgen är det cendré.
 Bekymrad.

Ni har tydligen använt för mycket ammoniak och för ofta. Se beskrifning på hur håret skötes och behandlas mot dess affallande och mot mjäll i sv. på fr. 429 3) i n:r 32.

N:r 460. Finns det något riktigt bra medel att få håret att växa? Har försökt Azymolstimulus och hårvatten utan resultat.
 Anna.
 Se fr. och sv. 449 i n:r 34 samt 429 3) i n:r 32.

NU

bör prenumeration å Idun för sista kvartalet verkställas, så att afbrott i den regelbundna expeditionen säkert undvikes. — —

IDUNS JULNUMMER
 gediget och innehållsrikt som vanligt utdelas till julen gratis till prenumeranter å uppl. B. och C!

Prenumerera i dag!

IDUNS SKÖNHETS INSTITUT.

N:r 454. 1) Hvad skall jag göra för ömma fötter? Använder alltid rymliga skodon och yllestrumpor men blir ändå så öm att jag knappt kan gå. 2) Hvad göra för liktornar?
 Mrs. Jane.

Ju mer fötterna badas och gnides, dess bättre deras tillstånd. Använd ej för tjocka strumpor. Ett stärkande bad för ömma fötter är att i hett vatten upplösa 28 gr. alun, 56 gr. bergsalt och 56 gr. borax. Fötterna badas häri hvarje afton innan man går till sängs. — 2) Se sv. på fr. 442 1) i n:r 33.

KATALOGEN Å
Holländska Blomsterlökar
 är nu utkommen och tillsändas var och en på begäran gratis och franco.
Nya A.-B. Fröodlingen
 Grönsakstorget 1 GÖTEBORG Tel. 1877, 9060, 11751

Utmärkta organ
 för
 annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidninge:n.	Norrköping: Östergötlands Dayblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.
Halmstad: Hallandsposten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohuslänningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Visby: Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Växiö: Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Ystad: Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östhammar: Östhammars Tidning.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,
 Drottninggatan 4,
 utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplaisar, ombesörjer telegrafremisser till in- och utlandet.
Fondafdelning. Notariatsafdelning. Kassafack.

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

NORNAN

Olycksfall- och sjuk-Skadestands-Automobil-Motorcykel-Glas- o. Vattenskade-försäkring.
 Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Lizzie är 3 år
 och ett friskt, glädt och rart barn. Men hon står så godt som ensam i världen, då hennes ogifta föräldrar äro oförmögna att ge henne vård och uppfostran. Framtiden ser mycket mörk ut för henne såvida ej någon god, barnlös familj skulle vilja ta henne till sig och ge henne ett hem. De som vilja reflektera härpå kunna genom undertecknad erhålla närmare upplysningar. Barnavårdsman L. Lönnegren, Drottninggatan 1; Malmö.

LEDIGA PLATSER

EN KUNNIG, af husliga sysslor intresserad, g. adlynt, enkel bättre flicka...

ORDENTLIG O. PALITLIG FLICKA, ej under 18 år, van vid barn och landet...

I PRÄSTGÅRD önskas i höst kompetent lärarinna, att undervisa 11 årig flicka i element. 1:sta klass.

BÄTTRE FLICKA, van vid landet, ej allt för ung, kunnig i matlagning och villig att utföra alla i ett hem...

I PRÄSTGÅRD eller landegendom önskar betalande ung flicka af god familj plats att utbildas sig i alla husliga göromål...

EN BÄTTRE FLICKA önskas som fruns hjälp i kyrkohörfamilj i Angermanland. 3 vuxna. Familjemedlem. 30 kr i månaden.

HUSHÅLLSFRÖKEN, kunnig i matlagning, bakning, konservering och något sömnad kan erhålla plats hos ensam dam.

EN ENKEL FLICKA, kunnig i matlagning och som är villig deltaga i inomhus förekommade göromål får plats i höst på egendom i Västergötland.

BÄTTRE FLICKA får plats som hjälp och sällskap i ung fam. Jungfru finnes. Svar till »Fritt vivre, fria resor, Fiskeby p. r.

Hushållerska Enkel, ordningsam och kompetent att förestå ett hushåll på 20 personer...

Äldre, barnkär flicka erhåller plats genast ev. senare som husa. Svar med lönepretentioner till »Villa Viola, Uppsala.

Bättre anspråklös flicka kunnig och villig att sköta alla inom ett hem förekommade göromål sökes för 2 pers. hushåll.

Guvernante C) erhåller bra plats i vacker landstrakt med elektr. ljus. Svar med betyg och foto, som återsändas, märkt: »September eller oktober 1918, p. r. Stockholm 15.

Lärarinnor och barnfröknar erhålla fina platser i Sthlm och landsorten. Palmquist C: o, 17 Malm-skilnadsgatan, Stockholm.

Frisk, verkligt barnkär, bildad flicka, något sykunnig, ev. musikalisk, erhåller 1 okt. anställning att sköta en flicka, 1 1/2 år gammal i hem (landet), där modern saknas.

Snygg och proper Barnhusa med intresse och förmåga att syselsätta barn får plats den 15 september i mindre landsortstad i mellersta Sverige.

Husföreståndarinna mellan 25-35 år får plats genast i hem, där husmor saknas. Sökanden bör vara fullt kompetent att i sin helhet sköta ett större stadshushåll i Göteborg.

Une jeune francaise, instruite, musicienne

pourra etre engagee cet automne a bon traitement dans une famille de peu de membres pour aider et tenir compagnie d'une jeune fille de 13 ans.

Kombinerade lärarinnebefattningen i skolköks- och landhushållsskoleundervisning vid Tornedalens folkhögskola och landthushållsskola

förklarar härmed ledig. Med befattningen följer äfven skyldighet att biträda skolans husmoder. Som kompetensvillkor fordras att sökanden har med goda visdord genomgått någon af staten understödda landthushållningsskolor vid Rimforsa eller Brogård samt att hafva tjänstgjort som lärarinna i huslig ekonomi vid folkhögskola eller vid landthushållsskola under minst ett läsår.

Lönen utgår i ett för allt med 1,350 kronor, hvartill kommer för läsåret 1918-1919 ett dyrtidstillägg om minst 350 kronor. Bostad, 1 möblerat rum, erhålles för låg hyra vid skolan.

Vederbörliga ansökningshandlingar skola, ställas till skolstyrelsen vara inlämnade till skolans rektor, C. Fr. Carlström pr Overtorneå, senast för den 20 instundande september. Närmare meddelanden lämnas på begäran. Overtorneå i augusti 1918. Styrelsen.

Befattningen som slöjdlärarinna vid Tornedalens folkhögskola

förklarar härmed ledig. Ansökningshandlingar ställas till skolans styrelse skola senast före den 20 instundande september vara inlämnade till skolans rektor, C. Fr. Carlström, pr Overtorneå. Lönen för 6 månaders årlig tjänstgöring utgår i ett för allt med 1,050 kronor, hvartill kommer för läsåret 1918-1919 ett dyrtidstillägg om minst 350 kronor. Platsen tillträdes den 1 november innevarande år. Närmare meddelanden erhålles på begäran. Overtorneå i augusti 1918. Styrelsen.

Biträdande ämneslärarinnebefattningen

vid Tornedalens folkhögskola förklarar härmed ledig till ansökan intill den 20 instundande september. Den som kan styrka skicklighet i att leda sång åger företräde till platsen. Sökande bör helst vara akademiskt utbildad.

Lönen utgår för sex månaders tjänstgöring med i ett för allt 1,050 kronor, hvartill kommer för läsåret 1918-1919 ett dyrtidstillägg om minst 450 kronor. Platsen tillträdes den 1 instundande november. Ansökningshandlingar skola senast före den 20 september vara inlämnade till skolans rektor, C. Fr. Carlström pr Overtorneå. Overtorneå i augusti 1918. Styrelsen.

Köksföreståndarinnebefattningen

vid länslasarettet i Gellivare kungöres härmed till ansökan ledig. Sökande skall vara fullt kunnig i matlagning samt van vid skötsel af ångkök. Löneförhållanden: den kontanta lönen utgår för närvarande med 500 kr., men är föreslagen ökad till 600 kr. pr år fr. o. m. nästkommande års början, därjämte är föreslaget att krigstidstillägg skall utgå med ett belopp af 33 1/2 procent å den kontanta lönen, tre äldretillägg å 100 kr. efter tre, sex och nio års tjänstgöring, fri bostad, kost och tvätt.

Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt de betyg och handlingar i öfrigt sökande vill åberopa för styrkning af sin kompetens, skola vara hit inlämnade före den 15 nästkommande september. Gellivare i augusti 1918. Lasarettetsdirektionen.

Husmoderbefattningen

vid Västerviks lasarett är till ansökan ledig att tillträda genast, eller så snart antagandet skett. Lön 800 kr. jämte ett dyrtidstillägg. Ansökan skall senast den 15 september vara insänd till lasarettetsdirektionen, Västervik.

Guvernante.

Undervisningsvan guvernante ej för ung sökes för en 8-årig flicka äfven musikundervisning, dessutom önskas ledning för en 3-årig flicka, samt någon hjälp och sällskap åt frun. Sökanden bör vara barnkär och äga ett godt lynne. Svar med rekommendationer, foto, och löneanspråk till »Svensk ingenjörsfamilj, provinsstad, Danmark», Svenska Telegrambyrå, Malmö.

Husföreståndarinna, bildad, kunnig i alla inom ett bättre hem förekommade göromål erhåller plats hos medelålders disponent, som är änking. Svar med amatörfoto, uppgift om ålder och föregående verksamhet m. m. till »Naturkons trak», Svenska Telegrambyrå, Norrköping. Svar utan foto. beaktas ej.

En frisk och snäll flicka,

kunnig i matlagning och bakning samt villig deltaga i förekommade göromål erhåller plats till 1 okt. i läkarefamilj i Norrland. Eget rum i modern våning. Svar med ref. och löneanspr. till »», Iduns exp. f. v. b.

A young English Nurse.

There will be a well salaried place vacant this autumn for a young, tidy, practical and nice-looking nurse, who has to look after 3 children aged 7, 5 and 3 years old.

Answer, stating references and photograph to »Wellbred English Nurse», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

Guvernante,

undervisningsvan, önskas att underteckn. i okt. att undervisa 3 barn i åldern 11-13 år för inträde vid allm. läroverk. Svar med rek (betyg) o. löneanspr. sänd. snarast till kyrkoh. Hj. Holmstrand, adr. Rängedala.

Guvernante.

Snäll, anspråklös flicka, undervisningsvan samt elementarskolebildad helst äfven seminariebildad erhåller genast plats i bildad, barnrik familj på landet, att läsa första klassens elementarskolekurs med tvänne, samt första förberedande kurs med tvänne gossar. Svar med löneanspråk och referenser samt helst foto, till Bosgårdens egendom, Edsåra.

Husjungfru,

pålitlig; van och stillsam, med muntliga rekommendationer, erhåller god plats till instundande flyttning den 1 nov. hos fru John Fredholm, Djurs-holm. Riks. 262, Allm. 185.

Undervisningsvan musikalisk guvernante

önskas för tvänne flickor i 8 och 10-års åldern. Svar med uppgift om pretentioner till »Gruvfält i Dalarna», Falu Läns Tidnings Annonskontor.

Bättre flicka

frisk och gladynt får genast plats i god familj som hjälp till husmodern samt läxläsning med 4 flickor 13, 10, 8, och 4 år. Lön 300 kr. Familjemedlem. 2 tjänare finnas. Svar till Box II. Borås.

Barnfröken,

barnkär; frisk och elementarbildad får plats att handhafa 3 gossar i ålder 8-4 år i officersfamilj i Stockholm den 1 okt. Svar till »Fru C», N. K. Annonsbyrå, Sthlm, före den 15 sept.

Talrika anmälningar

om lediga platser för stenografer o. maskinskrifvere ingå dagligen. Våra samtliga utexaminerade elever ha erh. engagemang; hvar för nya kurser anordnas. Kurserna medföra fullständig utbildning.

Stenografbyrå, (Sverges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning). St. *) Rt. } 2787 Nybrog 11, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

ENKEL, barnkär flicka, något kunnig i sömnad och handarbete önskar den 15 september plats på landegendom att sköta barn och vara husmor till öfrigt hjälp. Familjemedlem. Betyg finnes. Svar emotes tacksamt af Ruth Lindberg, Sönderum, Halmstad.

GUVERNANTEPLATS sökes af ung flicka, som med goda betyg aflagt realskoleexamen. Kan äfven gifva de första grunderna i musik. Ville helst komma på större landegendom uppåt landet. Svar till K. Sjöberg, Orndal, pr Brodalen.

27-ÅRIG BÄTTRE FLICKA önskar plats mot fritt vivre, att under skicklig husmoders ledning lära hushållens göromål. Svar till »Familjemedlem Sydsvenske», Iduns exp. f. v. b.

PLATS önskas under hösten vid Bruk eller landt gård af välmeriterad sjukgymnast. Svar till »Språkkunnig», Åre p. r.

BÄTTRE FLICKA, van vid husliga sysslor, önskar plats som husmoders hjälp i liten familj (helst i Skåne). Villig deltaga i skrifgöromål om så fordras. Fritt vivre och någon lön önskas. Svar till »Hjälps och sällskap», Tomteilla.

PLATS som husföreståndarinna eller hushållsfröken till godt hem, där värde sättes på lugn, pålitlig flicka, sökes af 30-årig landtbr.- dotter. Kunnig i före. göromål äfven kontorarbete. Små lönefordr. blott godt bemötande kan påräknas. Tacks. för svar till »Enke», Vara p. r.

ELEMENTARBILD., 23 ÅRS FLICKA som genomgått Ostmanska hushållsskolan, kunnig i handarbete önskar plats som hjälp och sällskap i snäll och vänlig familj där jungfru finnes (helst präst- eller landt gård). Familjemedlem. Liten lön önskas. Ej rädd för arbete. Svar till »Hurtigt Dalkulla 1918», d. tidn. exp. f. v. b.

PLATS som hushållsfröken önskas. Goda betyg finnes från genomgången kurs i praktisk skola, samt innehafta platser. Kan också förestå ungar- eller skolhushåll. Svar emotes tacksamt till »Värmländska 1895», Iduns exp. f. v. b.

21-ÅRIG SKOLBILDAD bättre, landtbrukardotter önskar aflönad plats i godt hem såsom fruns hjälpreda och barnens vän. Van att arbeta. Svar till »Östgötska», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL BÄTTRE FLICKA önskar plats, där jungfru finnes, till god hjälp för husmor. Gärna där barn finnes. Kunnig i att väfva och van vid hemmets göromål. Svar till »Glad och vänlig familjem.» Iduns exp.

UNG FLICKA som genomgått Karlstads Husmoderskola önskar nu genast eller till hösten plats i familj att vara husmodern behjälplig med alla inom ett hem förekommade göromål. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem», Åhus p. r.

I ETT MINDRE HEM där husmodern själf lägger hand vid arbetet önskas plats genast för 20 års flicka något efterblifven för att deltaga i alla husliga sysslor. Fritt vivre önskas. Svar till »Mindre hem», und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

EN UNG FLICKA från bättre hem på landet önskar plats i fint landtbrukarhem att gå frun tillhanda. Är duktig med allt som förekommer i ett hem. Sv. mkt »Genast», Lyckeby pr.

21-ÅRIG FLICKA önskar plats i Stockholm i mindre familj att hjälpa till med förekommade göromål samt läsa och spela med barn, om sådana finnas. Någon lön önskvärd. Familjemedlem. Svar till »Snarast, Länstidningens Exp., Nyköping.

EN ADERTONÅRIG bättre flicka önskar mot fritt vivre komma i familj (helst i Stockholm) att vara husmodern behjälplig med alla i hemmet förekommade göromål. Ej gressysslor. Tacks. för svar till »1 okt. familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

23-ÅRIG bättre, gladynt, huslig förlovad flicka söker plats till 1 okt., helst i Stockholm i familj där jungfru finnes. Kunnig i finare handarbete o. llnnesöm. Genomgått Elisabeth Ostmans husmoderskola. Tacksam för svar till »Barnkär familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

I ÖREBRO önskar en treflig ung flicka plats som sällskap och hjälp i mindre familj. Mycket tacksam om svar sändes till »V. Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

HVEM BEHÖFVER en 28 års duglig ex. massös. Dessutom bokföringsvan, skicklig i handarb., villig undervisa nybörjare i musik m. m. Fina betyg från fleråriga platser. Svar till »Plikttrogen», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA önskar plats. Är kunnig i husliga sysslor, sömnad och handarbeten. Svar afvakts under »Plats» hösten 1918» till denna tidn. exp.

UNG, FÖRLOFVAD FLICKA önskar under några månader mot fritt vivre och som familjemedlem stå under god husmoders ledning. Svar utbedes till »Helst på landet», und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS SOM SÄLLSKAPSDAM. Ung dam af god familj önskar plats som sällskapsdam. Sökanden, som talar engelska flytande, är musikalisk samt glad och liflig. Svar torde sändas under adress »Respektabel familj», Iduns exp. f. v. b.

PLATS SÖKES till omkr. 15 okt. af ung flicka med husmodersbetyg från större husmoderskola. Helst såsom biträdande husmor på anstalt eller dylikt eller att ensam förestå hushållt där husmor saknas eller ej har tillfälle sköta hemmet. Van och villig arbetsmänniska. Tacksam för svar till »T. L., Benninge, Strängnäs.

HANDARBETSLÄRARINNA önskar under vintermånaderna plats vid något textilt företag. Tacksam för svar till »Intresserad», Iduns exp. f. v. b.

21-årig Flicka

önskar plats i Stockholm hos äldre herre eller dam som sällskap. Är villig deltaga i förekommade göromål. Små lönepretentioner. Svar till »21 år», Länstidningens exp., Nyköping.

BILDAD; MUSIKALISK FLICKA af god fam. på landet önskar plats, som husmors hjälp i början af nov. Svar till »21 år», Box 14, Uddebo.

Ung flicka önskar som elev eller familjemedlem plats i ett bättre hem. Svar till Sinanstorps, Brälånda.

Ung flicka, som genomgått 8-klass. läroverk söker plats som guvernant el. privatsekretäre. Svar snarast möjligt till »20 år», denna tidn. exp.

Flicka af god familj önskar plats på större landegendom el. bruk som husmors hjälp o. sällskap. Vistats ett år i England. Kunnig i sömnad samt genomgått Ostmans husmoderskola. Svar till »Familjemedlem 27 år» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung, elementarbildad flicka

önskar plats som husmoders verkliga hjälp. Van vid i hemmet förekommade göromål. Villig att läsa med barn. Svar torde sändas till »A. B. M.» S. Gumaelii Annonsbyrå, Malmö.

Prästdotter från Skåne

26 år gammal, glad & verksamhet och kunnig i husliga göromål önskar snar plats i mindre familj som hjälp i hemmet mot fritt vivre, eget rum och någon lön. Goda rekommendationer kunna företes. Svar till Ruth Lindskog, adress Igelösa, Ortofta.

Barnsköterska,

exam., med goda rek., önskar plats i Göteborg den 15 okt. 1918. Tacks. för sv. till »Sommarvistelse» pr. Rönnäng.

Hushållerskeplats,

helst där husmoder saknas sökes af landtbrukardotter. Van att med ordning och sparsamhet sköta ett hem och fullt förtröget med alla förekommade göromål. Goda rek. finnes. Svar märkt »Hösten 1918», Allmänna Tidningskontoret, Örebro.

Sjuksköterska

som genomgått 1 1/2 års kurs i utlandet, innehaft privatvård samt tjänstgjort i 3 1/2 år å större Sjuk- och ålderdomshem. Söker plats som föreståndarinna på ett mindre Barn- eller ålderdomshem eller såsom sköterska i en verkligt fin familj. Svar till »Syster», Allmänna Tidningskontoret, Gust. Adolfstorg, Stockholm.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING. 17-årig bildad flicka önskar komma till större Herrgård (helst i Södermanland) där kamrat finnes och undervisning kan erhållas till 6: te klass skolämnen samt musik. Godt hem. Ref. önskas och gifves. Svar till »1 okt.», d. t. exp. f. v. b.

EN 83-ÅRIG DAM önskar inackordering i något hem, helst på landet där vård kan erhållas. Svar inom 8 dagar till »Z», Iduns exp. f. v. b.

FÖR DEM SOM BEHÖFVA RO och god inackordering finnes sådan att få i vacker trakt i Nerike. Svar till »A. G.», Hasselfors.

INACKORDERING från början af oktober under två månader i treflig hem, på landegendom eller i brukssamhälle önskar en bildad flicka, som är van vid sömnad och matlagning och gärna hjälper till i hemmet. Svar med uppgift å pris till »22 år», Box 31, Lysekil.

I godt hem på landet, där tillgång på mjölk och ägg finnes önskas helinackordering för fru med 2 barn i åldern 6 och 3 år under vintern. Svar med prisuppgift och noggranna upplysningar till »1 okt. 1918»; under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I godt hem på landet (helst prästgård) önskas för klen dam inackordering med eget tyst rum. Svar till »Fru B.», denna tidn. exp.

Å större gods

där tillfälle finnes att lära sig hushåll, sömnad m. m. samt om möjligt erhålla språklektioner, önskas snarast inackordering för en 20 års flicka, som genomgått åtta kl. i elementarskola. Svar med pris till »Inackordering å gods», Svenska Telegramb. Annonsaf., Stockholm.

Pormaskar

och svarta punkter försvinna fullständigt om man använder Eau Détersive. Pris kr. 11:50 + porto. Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedi-Kirurgiska Privatkliniken.
R. T. 70 25. Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af stödie- och rörelseorganens skador, sjukdomar, defekt mediter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj: ts medgift-
ande samma komp. och rättigheter
som en kurs vid Gymnastiska Central-
Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J.
Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläges efter 2-årig kurs af kvinn-
liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
PROSP. MAJOR J. G. THALLA, LUND.

GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT

Grundat 1911.
Förmånligaste utbildningskurs
för manlig och kvinnlig ungdom i
Massage och Sjukgymnastik,
Zandergymnastik,
Elektroterapi,
Värmebehandling
m. m.
Begränsat antal deltagare, gedigen ut-
bildning — främsta lärarekrafter —
stora, hygieniska lokaler. (Efter ut-
vidgningen 1917 medverka 12 lärare;
varav flertalet läkare-specialister.)
Elevklinik. Frakvens ca 500 patienter årligen.
Begär illustrerat prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Stockholm. Höllandaregatan 3.
Begär prospekt!

**Stockholms Nya Gym-
nastiska Institut**
börjar ettårig kurs den 16 sept. Full-
ständigaste utbildning.
Begär prospekt!
Adr. Stockholm 1.

Vid Professor Unmans Institut
börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i
Massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Misspyrdande hårväxt,
vårtor, födelsemärken m. m. aflägnas
medelst Elektrolysbehandling. (Råd-
fråga läkare ang. metodens tillförlit-
lighet.) Behandlar äfven håravfall,
nervös huvudvärk m. m. Mottagn.
9-2, 4-6. Jakobsbergsg. 33, 2 tr.
A. T. Br. 18 12. Karin Mårtensson.

Underlivslidande
och dylikt undgår bäst genom
bruk af lifmoderspruta. Pris
15, 19, 23 kr., med båda rören
20, 25, 30 kr. Lämpigaste
lösning är Noliberpulver 5 kr.
pr ask. Lifmoderspeglar 5 och
15 kr. Prislista mot 12 öre
porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Mölvångsgatan 53 b, Malmö.

För resande
till Stockholm rekommenderas Syster
Elisabeths Sjukhem, Nybrog. 3, Stålm.

Generande hårväxt
i ansiktet och på kroppen aflägnas
fort och smärtfritt med roten
genom bruket af **SERRAIL**. De
hårbildande papillerna dö och
håret försvinner därigenom för
alltid. Oskadligt äfven för den
ömtåligaste hud. Bättre än Elek-
trolys, som ofta skadar nerverna.
Pris med bruksanvisn. Kr. 3.—
Parfymeri Ravissante.
Drottninggat. 26, Malmö 6.

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 17.

Undervisning i klädsömnad, lannesöm, barnkläder, konstbroderi,
knyppling etc. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter
genomgången fullständig kurs.
Ny termin börjar i September vartill anmälan emottages skriftligen
eller i skolans lokaler.
Prospekt på begäran.
Riks 108 63. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.

E. HULTS

Kvinnliga utbildningsskola och Flickpension i Djursholm
emottager elever på 3 mån. den 15-de sept. I Husmoderskursen ingår matlagning,
Kläd- och Lannesömnad, Konstslöjd och Målning samt föreläsningar i Konst- och
Litteraturhistoria, jämte besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Som
valfria ämnen ingår Sång, Musik och Språk. Begär prosp. vari referenser äro in-
tagna, adr. **E. Hults Flickpension, Djursholm.** Tel. Riks o. Allm. endast Villa Hult.

Nya Elementarskolan för flickor, Stockholm

Riks 117 55 (Ahlströmska skolan) Allm. t. Östern. 692.
29 Kommandörsgatan, invid Cirkusplan.
Kindergården, Småskola (även gossar), 8-klassig elementarskola, Gymna-
sium (alla linjer) Mottagning efter 20 aug. 11-1. Höstern. börjar 4 sept. kl. 11 f. m.
Anna Ahlström, fil. dr. Ellen Terserus.

Önnestads

kvinnliga Folkhögskola

5 mån. vinterkurs från 1 november avser allm. bild-
ning. Förberedelse för högre skolor i **huslig ekonomi,**
sjukvård, seminarier m. m. — Språkundervisning.
Friplatser och stipendier intill 35 kr. pr mån.
Illustrerat prospekt mot dubbelt porto genom

Rektor Yngve Melander, Önnestad.
(Kristianstads län.)

Kurser i Bokbinderi givas av **GRETA MORSING,**
elev av Douglas Cockerell.
Adr.: **Hötorget 13, 1 tr.** Allm. Tel. Brnkb. 11 49.

Doktorinnan Bergmans Målarskola.

Elever mottagas i Porlins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnålning.
Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 249 96.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

Fröknarne Kugelbergs

Konvalescenthem för Barn,

OLOFSFORS, Dala-Husby.

Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begä-
ran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg

Overland
TRADE MARK REG.

Köp en "85-fyra".
En automobil — elegant och kraftig — en auto-
mobil Ni kan absolut lita på — med en kraftig mo-
tor men så enkelt kontrollerad.
Förutom reservstyrkan hos en stor vagn, besit-
ter den den lätta automobilens smidighet.
Dessutom särdeles behaglig att åka i. Stora hjul,
dito ringar och Cantilever fjädrar garanterar mjuk
och behaglig körning, en ovanlig egenskap för
automobiler af denna storlek.
Den har högsnådd magnetapparat. Är fullstän-
digt utrustad. Är ekonomisk att underhålla.
Ni kommer att blifva stolta öfver denna Over-
land, stolta öfver dess utseende, stolta öfver dess
prestationer. På grund af den stora tillverkningen
kan Ni köra den i komfort, både finansiell såväl
som fysisk. Vi känna ej till någon annan automo-
bil, som kan jämföras med denna ifråga om värde.
Ensamförsäljare för Sverige:
Rich. F. Björkmans Motor A.-B.
STUREGATAN 36, STOCKHOLM.
WILLYS-OVERLAND, Inc.
Toledo, Ohio, U. S. A. 1768.

S:ta Birgittaskolan

REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM

Allm. Tel. 5190.

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Riks tel. 141 08

Undervisning i: Klädsöm, Fransk
lannesöm, Barnkläder, Konstbroderi,
Spetsöm, Knyppling, Monteringar o.
Gobelinväfnad. Filet ancien m. m.
Föreläsningar: Comtesse G., Fru
Alma Welander-Philip, Fru Ellen
Nordenstreng.

Anmälningar dagligen 10-5.
Prospekt på begäran för höster-
minen som börjar 15 September.
6 frielever.

EMMY KYLANDER.

Sigtunastiftelsens Hospitium

mottaga gäster på längre eller kortare tid. Godt biblio-
tek, välförsedd lärum.

Närmare upplysningar genom Sigtnastiftelsens hus-
moder, adr. Sigfuna.

TÄRNA FOLKHÖGSKOLA
Husmoderskolan.
Kurser 1 nov.—10 febr. och 1 maj—20 okt.
Begär prospekt, adr. Tärna.

Frukthyllor,

**Fruktskåp,
Fruktskåp,
Trädgårdsstegar,
Potatis-
förvaringskistor,
Torkramar R. A.
för grönsaker och
frukt.**
Begär prospekt.

Rönneådalens Aktieföretag,
BILLINGE. TEL. 38.

**BLOMSTERLÖKAR och
PERENNA (fleråriga) VÄXTER**
äro ovärderliga för att
GÖRA HEMMET GLATT och TREVLIKT
Blomsterlökkollektioner till Kr. 5.—
3.— och 1.75 pr st
Perenna västkollektioner till Kr. 7.—
och 3.50 pr st
Kataloger med odlingsanvisningar på begäran
Algot Holmberg & Son
TRÄDGÅRDSAVDELNINGEN
NORRKÖPING.

**Nu är rätta
:- tiden! :-**

“Vi tveka ej
att intränga Bülow's svamp-
bok på främsta plats bland
svampböcker.”

“En hedersplats
bland våra svampböcker inta-
ger för visso och med all rätt
Waldemar Bülow's svampbok.”

“Bülow's Svampbok
kan helt enkelt icke förbigås.
Gediget innehåll.
Konstnärlig utstyr-
sel. Fotografierna
små mästerverk.”

Till salu i varje bokhandel och
C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG,
Lund.

Till Sveriges Kvinnor.

Vårt lands kvinnor inbjudas sär-
skildt att bidraga till återköpandet
af vår stora landsmaninnas, — vår
Heliga Birgittas hus i Rom. Alla gif-
vares namn komma att nedskrifvas å
en tafsla, som skall upphängas i
Birgitta-kyrkan i Rom under den
Heliga Birgittas bild och den blågula
flaggan.

Bidrag kunna godhetsfullt sändas
till Moder Maria Elisabeth Hesselblad,
Banca Commerciale Italiana. Via Fle-
biscito. Roma. Italia.

I VARJE SVENSKT HEM
bör finnas en svensk,
solid, lättgående
och beprövad

Susvarna

Symaskin

Shampooing-Pulver
renar håret, borttager mjäll,
styrker hårröten, befördrar hårväxten,
dess användande är
en verklig njutning.

AKTIEBOLAGET
**SKÅNSKA
HANDELSBANKEN**
STOCKHOLMSKONTOR
ARSENALSG. 9
FILIALER:
SÖDERMALMSTORG 8
STUREGATAN 52

EGNA FONDER:
35,000,000

**Idun utgifves denna vecka
i A och B.**